

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

SCLOUVENEC

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Iz skrajnosti v skrajnost

Smrt liberalizmu! to je ponosno geslo naših dni. Biti antiliberalen, je danes prav tako v modi, kakor je še pred 30 leti bilo moderno, če se je kdo proglasal za liberalca. Že se na vseh straneh oglašajo glasniki, ki mislijo, da so poklicani, da vržejo liberalizmu na grob zadnji kamen. Takoj po zmagi nemškega fašizma se je nemudoma oglašil Benito Mussolini — ker se je vsekakor smatral za najbolj merodajno avtoriteto — in v drobni brošuri še enkrat urbi et orbi naznanil, da bodo poslej vsi politični eksperimenti v Evropi in drugod edinole antiliberalni kot edino času primerni. »Nastopilo je stoletje avtoritete, ki se lahko imenuje tudi fašistično stoletje. Ako je 19. stoletje bilo doba individualizma (liberalizem pomenja individualizem), potem je 20. vek kolektivno stoletje in zato stoletje države. Kajti bistvena označba fašistične doktrine je njeno pojmovanje o državi, njenem bistvu, njenih nalogah in njenih ciljih. Za fašizem je država nekaj absolutnega; v odnosu do nje imajo poedinci kakor družba le relativen pomen. Država nad vse!« (Le fascisme. Doctrine, Paris 1933, str. 52). — Oglašajo se pa tudi manjveljavni glasovi, plitva trobila slepih posnemovalcev fašizma, ki seveda najglasneje trobijo v pogrebnem zboru za političnim liberalizmom, a s tem le slabo prikrivajo svoja reakcionarna čustva. Vsi ti bi bili presrečni, ako bi se Evropa enostavno povrnila nazaj pred leto 1789., ki ga lahko označimo za začetno leto državljanskih svobod. Vloga, ki jo ti politični sateliti v sodobnem prelomu časov igrajo s svojimi anemičnimi brezidejnimi diktaturami, nekako sliči položaju vojnih dobičkarjev in veščnikov med svetovno vojno.

Biti politični liberalci, danes res ne pomenja Bog ve kajšne radikalne poze. Politčen kurz gre trenutno v drug ekstrem, da jo namreč dobi s kolo po glavi ali pa pride v koncentracijsko taborišče, kdor zahteva politične svobode. Radikalni elementi torej niso pri liberalcih. Toda — vprašajmo se pošteno: ali se je liberalizem res docela izživel in preživel? Mar njegov ogromen dvig in razvoj v preteklem stoletju ni dokaz, da brani v sebi vendarle vsaj jedro življenjske resnice? Ali osebna in politična svoboda ni nadčasna, nepogrešljiva dobrina, brez katere ne more trajno živeti ne poedinec ne človeška družba? Ali ne zahteva človeška družba, pa naj nosi kakršenkoli socialni obraz, naravno razčlenjenje, ki ga ustvarja delo, energija, talenti in s tem v zvezi veljava in spoštovanje? Ali poedinec in njegovo enkratno življenje ne tvori nespremenljivega temelja vsemu, kar je človeškega in družabnega? Mar se ne zrcali v človeku poedinec — in samo v njem to, kar je trajno in zavestno človeškega? Človek eksistira pred družbo kot razumno bitje, ki je v svojem najglobljem bistvu naravnano na določen večnostni cilj, tudi ko bi sam samecat živel na zemlji.

Vse to so znane resnice. Toda duhovno nihalo sodobnega človeštva je sunilo na nasprotno stran, in sicer v ekstrem univerzalizma in kolektivizma. To pa zato, ker je individualistični liberalizem prav tako zapustil zlato sredino in se gibal v drugem ekstremu, kjer je videl le samoga sebe, le poedince in njegove pravice. Človek kot individuum je postal najvišja vrednota, merilo vseh stvari, božanstvo. Liberalni človek je pozabil, kar je povedal že Aristoteles, da je »zoon politikon«, družabno bitje, ki ga kot osebnost večjeje norme, red in dolžnost, da se uvrsti v socialni sestav družbe. Poedinec, navezan le sam nase, bi kljub svojim svobodom in pravicam brez družbe moral žalostno končati. Njegova večlenost v družino, narod in državo je naravno dejstvo, čigar neupoštevanje ravno tako vodi družbo v razpad kakor preziranje pravic poedince. Velik greh ekstremnega liberalizma je bil, da teh naravnih sil ni videl, oziroma sploh ni hotel upoštevati. Z brezmejnimi poudarjanjem individualnih osebnostnih pravic je logično rahljal vezi, ki vežejo družbo in jo razkrojil do današnjega razsula.

Reakcijo — da ostanemo le na političnem polju, vidimo pred seboj. Je to veliko politično gibanje mas, ki je vselej, kadar se pojavi, zanesljivo znamenje, da nekaj bistvenega v družbi ni v redu. Sodobno gibanje mase gre v antiliberalen ekstrem in hoče v svojem vse izenačujočem valovju udušiti in zagrniti človeka poedince. Tu ne najdemo bistvene razlike med brezosebnim boljševiskim kolektivizmom ter med fašizmom in narodnim socializmom, ki pretirano poudarjata avtoriteto »vodje« in njegovo neomejeno oblast nad »človeško maso«. »Državljanška svoboda je meščanski predsodek«, je rekel Lenin. »Demokracija je laž in politična svoboda državljani so proti naravi.« izjavlja Mussolini. Komunistem kakor fašizem grozita, da v svojem navalu na subjektivizem ne bosta strla le »liberalnega« človeka, ampak človeka sploh.

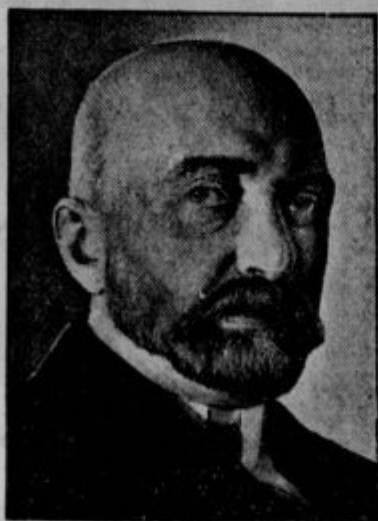
Duhovna pa tudi politična svoboda evropskega človeka je trenutno ogrožena od dveh strani: na eni strani od anarhije, ki jo zapuščata razvini liberalizem, po drugi strani pa mu grozi prisilni jopci kolektivistične, totalne države. Svoboda duha in vesti se bo v tej kritični periodi mogla le tako uveljaviti, da najde organskega stika z novimi, živimi tokovi. S poudarjanjem človeške svobode je treba moderirati neupravičene zahteve socialnih in političnih sil, ki iz držav hočejo napraviti kasarne. Toda istotako je treba, da človek našega časa pokaže resnično voljo in dejansko pripravljenost spraviti v sklad svoje zasebne interese z interesi družbe in v tem smislu priznati tudi državi njene socialne pravice. Državljanške pravice morajo iz individualističnih

Odgovor Hitlerju:

Reforma poljske ustave

Predsednik republike lahko vlada brez parlamenta — Okrepitev senata

Diktatura poljskih legijonarjev

Slawek, predsednik večinske stranke na Poljskem.

(Od našega poročevalca.)

Varšava, 6. avgusta 1933.

Varšava je danes vsa v zastavah. 15.000 poljskih legijonarjev je prispelo sinoči in danes v prestolnico poljske republike na svoj letni kongres, ki se vrši redno na današnji dan, v spomin na 6. avgust 1914, ko je prva redna četa poljskih legijonarjev odkorakala na bojno fronto proti Rusiji. Ob 9 dopoldne so se legijonarji zbrali okrog trauških križev, tam kjer je ruska vlada 1863 postre-

ljala številne poljske patrijote, ki so se dvignili proti tujcu. Nato je sledila slovesna masa, ki jo je daroval armadni škof Gawliński.

Najzanimivejša točka kongresa legijonarjev pa je bil govor predsednika Narodnega bloka ali Brezstrankarskega bloka (»BB«) polkovnika Valerija Slaweka, v katerem je bilvi predsednik vlade in najbližji sodrudek maršala Pilsudskega odgrnil zavoso, za katero je poljska vlada že dalje časa pripravljala reformo poljske ustave.

Polkovnik Slawek je v svojem govoru napovedal reformo ustave »v duhu poljskih tradicij«, ker da je sedanja ustava samo produkt tujih nepoljskih vplivov. Državni udar l. 1926, je pokazal potrebo po temeljitih spremembah ustavnega zakona, ki je dal predsedniku republike vse premalo oblasti v primeru z njegovimi odgovornostmi. Volitve 1930 so stavile maršala Pilsudskemu, ki je dosledno odklanjal diktaturo, pokorno parlamentarno večino na razpolago. Opozicija ni mogla podvzeti nobenih dalekosežnih akcij in se je po »učnem tečaju« v Brzešču omejila le na ustmeno kritiko ob priliki poročajskih debat. Povsod v evropskih državah se vršijo velike ustavne reforme v duhu nacionalnega prepoveda, ki zahteva, da se oblast v državi koncentrirata v najvišjem predstavništvu države. Poljska ne bo zaostala in ne sme zaostajati.

Nov ustavni načrt daje v smislu državnih potreb poljskega naroda vso oblast v roke predsednika republike, ki bo odsej lahko vladal tudi brez parlamenta z dekreti, ki bodo imeli veljavo zakonov. Predsednik republike ne bosta več volila senat in sejm, kot je bila doslej navada, ampak izvoljen bo od celokupnega naroda. Postavljena bosta samo dva kandidata, in sicer bo predlagal enega odstopivši predsednik republike, drugega pa bo predložil senat sam.

Pravice senata bodo znatno povečane. Prvič senata ne bo volilo ljudstvo na podlagi splošne volilne pravice (volili so vsi moški državljani, stari nad 30 let), ampak dve tretjini njegovih članov bodo volili imejitelji dveh narodnih redov »Virtuti Militaris« in »Križa neodvisnosti«. Eno tretjino članov senata pa bo imenoval predsednik republike. Senat dobiva vse pravice skupštine. Na ta način bo vlada varna pred kakršnimkoli presenečenjem, ker bo senat lahko vedno onemogočil vsake račune skupščinske opozicije, četudi bi slednja nevarno narasla.

Polkovnik Slawek je napovedal tudi reformo političnega življenja v tesni zvezi z reformo ustave. Vlada bo v smislu novih idej ustvarila po vsej državi posebne politične skupine, ki jim bo poverila politično aktivnost. Jedro teh novih političnih skupin bodo tvorili zopet vitezi zgoraj imenovanih nacionalnih redov »Virtuti Militaris« in »Križa neodvisnosti«. Okrog njih se bo razvijalo vse politično življenje v bodočnosti. »Strelec«, sedanja režimska mladinska organizacija bo tvorila naraščajni kader za te nove politične skupine, ki bodo z novo ustavo prevzele usodo Poljske v svoje roke.

Poljska se reorganizira pod pritiskom dogodkov v sosedni Nemčiji in prehaja definitivno pod kontrolo poljskih legijonarjev — ki so vsi in tudi edini vitezi reda »Virtuti Militaris«.

W. R.

(Red »Virtuti Militaris« je bil ustanovljen 1792 od kralja Stanislava-Augusta in reformiran 1919. Podoben je bil za vojaške zasluge predvsem poljskim legijonarjem. Red »Križa neodvisnosti« je bil ustanovljen 1930 ter je namenjen za civiliste, ki so se borili za svobodo Poljske pred in med svetovno vojno. Predsednica tega reda je žena maršala Pilsudskega. — Op. ured.)

Austro-nemški spor

Po »prijateljski« demarši velesil v Berlinu

Dr. Dollfuss pojde v Rim

Rim, 8. avgusta. Ž. Potovanje avstrijskega zveznega kanclerja Dollfussa se je uradno potrdilo. Znano je, da je Mussolini pozval dr. Dollfussa, naj pride v Rim, vendar pa še niso končane vse priprave za to potovanje. Tudi dan potovanja še ni določen. Mislijo, da bo Dollfuss prišel v Rim po 15. avgustu, ker se hoče udeležiti še vladne seje na Dunaju, na kateri bo odobren načrt o reformi avstrijske ustave, ki ga je izdelal minister dr. Ender.

V Avstriji so ogorčeni nad nemško predzrnostjo

Dunaj, 8. avg. Ž. Nacionalistična Nemčija si je sinoči dovolila, da brez pomislanja in popolnoma odkritosrčno in surovo pokaže vrata diplomatskim predstavnikom Velike Britanije in Francije, ko so hoteli na prijateljski način protestirati proti kršitvi pakta Zveze narodov in četvernega pakta zaradi nedovoljene nacionalistične propagande v Avstriji. Nacionalna Nemčija je odgovorila hladno, da ona ni kršila nobenih pogojev in da je zaradi tega prisiljena prepovedati vsakomur vmešavanje v nemško-avstrijske razprave. Tako ostrega in brezobzirnega tona se Nemčija v diplomatskem prometu ni posluževala z drugimi državami niti ob času Viljemove Nemčije, pa niti takrat, ko je bila na vrhuncu svojih moči, torej neposredno pred svetovno vojno. Nemški odgovor je predzrnostno izzivanje svetovnega četa. Zaradi tega grozi nova katastrofa ne samo za Evropo, temveč za vse človeštvo. Treba je samo še počakati, kakšen odmev bo imel nemški odgovor v Londonu in Parizu in končno tudi v Rimu, ker je pakt štirih Mussolinijeva tvorba za ohranitev miru v Evropi in v svetu sploh in ta pakt se je že pri prvi demarši pokazal kot ničvreden papir.

Zagrebska vremenska napoved. Večinoma jasno s prehodno naraščajočo oblačnostjo. Še vedno vroče in stalno.

postati socialne. Proti omnipotentni fašistični in komunistični državi moramo poudarjati življenjsko važnost ter avtonomijo političnih in socialnih tvorb, ki grade in opirajo državo od spodaj. Njim je treba dati široko polje in javnopraven značaj. To je tudi smisel in namen stanovskega gibanja in organizacije družbe po stanovih, ki ga previdno nasvetuje »Quadragesimo anno«, ki pa se ostro loči tako od fašistične stanovske države po italijanskem vzoru kakor od romantičnih prizadevanj Othmara Spanna in njegove šole. Krščanska socialna in politična doktrina, ki je celo stoletje bila v ostrem boju z izrastki liberalizma, je torej tudi v nasprotju z novimi socialnimi in političnimi strujami, ki hočejo le okrepiti in pomnožiti državno oblast, da bi z njeno pomočjo družbo s silo urejevale in kotile in ki hočejo v državne organizacije pretvoriti družabne organizme, ki le v avtonomnem življenju morejo najboljše prospetati — tudi na korist države. Trdne so le tiste države, ki so zgrajene na svobodi državljani. Kajti prava svoboda državljani je najmočnejša konstruktivna notranjopolitična sila, ki sicer odklanja totalno državo kot škodljivo in neumestno, ker so v javnem udejstvovanju po socialnih organizmih, katerim svobodno pripadajo, itak uvrščeni in podrejeni skupnemu cilju drin.

„Crni oblaki nad Evropo“

To se je tudi lahko pričakovalo, to in nič drugega, kajti od prvega trenutka je bilo jasno, da ni mogoče, da bi dve fašistični državi in dve najbolj demokratični državi v Evropi spravili v sklad svoje politične formule. Nad evropskim obzorjem se zbirajo črni oblaki in katastrofi se bo mogoče izogniti samo na ta način, če se uresniči ono, kar se sedaj čuje v mednarodnih diplomatskih krogih, namreč da Velika Britanija in Francija v tej zadevi ne bosta šli do konca, t. j. da z njihove strani ne bo storjen od tiska že napovedani ponovni korak v Berlinu. Na drugi strani pa bo to rodilo le še bolj intenzivno nacionalistično propagando proti Avstriji in seveda še močnejši odpor Dunaja proti Berlinu, kar pa seveda prav tako predstavlja veliko nevarnost za mir. Posledice seveda ne bodo mogli odobravati oni, ki se sedaj hočejo izogniti posledicam s tem, da nočejo zaliti in izzivati prevleke nemške občutljivosti.

Dr. Dollfuss, avstrijski kancler.

Kaj pravi tisk k protestu Anglije in Francije v Berlinu

Dunaški listi

Dunaj, 8. avg. Ž. Jutranji dunajski tisk se bavi z nemškim odgovorom na demaršo Velike Britanije in Francije. Komentarji niso enodušni, ker se posamezni listi bojijo, da izgubijo nemški trg. V prvi vrsti se tega boji »Wiener Zeitung«, nadalje krščansko socialna »Reichspost« in socialno demokratiška »Arbeiter Zeitung«, torej danes brezpogojno najbolj merodajni listi v Avstriji, v drugo skupino pa spadajo »Neue Freie Presse«, »Neues Wiener Tagblatt« in »Wiener Zeitung«, ki vsi obojajo odklonilno stališče Nemčije v znanem sporu. Uradna »Wiener Zeitung« piše, da pada v oči, da se nemški odgovor giblje le v mejah in smeri pakta velesil ter naglašja, da to brez dvoma pomeni nekaj umik od strani Nemčije. Iz komentarja organa francoskega zunanjega ministra izhaja, da sta se francoski in britanski poslanik v svojem protestu pri nemški vladi sklicevala na pakt Zveze narodov in poudarila, da se bosta obe oblasti v slučaju nedovoljenega odgovora od nemške strani obrnili na Svet Zveze narodov. V splošnem pa mislijo, da nemška državna vlada ne bo šla do skrajnih meja in da v tej smeri dela tudi že zunanji minister von Neurath. Rešitev konflikta se je s črte Berlin—Dunaj prenesla na črto Berlin—London in Berlin—Pariz.

Pakt štirih razbit

Poleg tega je doigrana tudi vloga posebnega »sredovalca«, ki jo je prevzel na sebe šef italijanske vlade. Tako se je razbila evropska konstelacija, katero je ustvaril pakt štirih zapadnih velesil. Nadaljnega razvoja dogodkov zaenkrat ni mogoče predvideti. Če velesile ne bodo hotele požreti nemške predzrnosti, potem se bo z zadevo bavila Zveza narodov v Ženevi. Nemška vlada bo takrat morala odgovoriti pred vsem svetom. Pri tem bodo seveda prišle na dan vse tajnosti, ki jih je spletakarila Nemčija proti Avstriji. Kako bi se končal tak proces, to dobro vedo v Berlinu in se v tem oziru menda ne udajajo iluzijam. »Arbeiter Zeitung« zahteva, da se zadeva spravi pred Zvezo narodov in da ta korak stori Avstrija sama. Popolnoma drugače pišejo listi, ki v Nemčiji niso prepovedani in želijo ohraniti nemški trg. Predvsem pričakujejo sedaj, kakšno stališče bo zavzela nemška vlada, ker Avstrija želi mirno sodelovati z nemškimi sosedi. Enako piše tudi »Neue Freie Presse«, ki pa je bolj zmerna.

Nemci v deliriju

Berlin, 8. avg. tg. Berlinski list pišejo z ozirom na angleško in francosko demaršo v zelo ostrem tonu in brez oklevanja odobravajo negativni odgovor nemške vlade. Iz vseh komentarjev je jasno vidna tendenca nemških listov, ki hočejo pokazati, da je vsa stvar potekla iz francoske iniciative, in se na ta način opisuje kot hud poraz francoske diplomacije. »Lokalanzeiger« pravi med drugim, da francoski diplomaciji ni bilo za nič drugega, kakor da avstrijski vladi pridobi nekoliko avtoritete pred svetom in avstrijskim narodom, kar pa ji ni uspelo.

Francozi hudi

Pariz, 8. avg. Ž. Odgovor nemške vlade na večerajšnji demarši Francije in Anglije ni naletel na priazen sprejem v francoski javnosti. Po mnenju »ECHO de Paris« je komentar, ki ga je objavila poluradna nemška agencija Conti, še drznejši od samega odgovora.

Rim se izgovarja

Rim, 8. avg. Ž. Po uradnem poročilu, ki ga je objavila nemška vlada kot odgovor na demaršo diplomatskih predstavnikov Anglije in Francije, se lahko sodi, da je pakt štirih že pri prvi akciji popolnoma odpovedal. Italijanski listi tiho prehajajo preko te demarše in naglašajo, da ima Nemčija dovolj možnosti, da direktno uredi spor z Avstrijo. Človek bi radi tega lahko sodil, da je Italija popolnoma neinteresirana v vprašanju, v katerem sta Anglija in Francija prijateljsko intervenirali za neodvisnost Avstrije. Temu pa ni tako, ker je Italija najbolj odločna nasprotnica vseh kombinacij, ki gredo za priključitev Avstrije k Nemčiji. Hitlerjeva akcija v Avstriji zelo vznemirja Italijo, ki pa mora simpatizirati s Hitlerjevim nacionalnim pokretom. To Hitlerjevo akcijo hoče spretno paralizirati z ustvaritvijo gospodarske sodelovanja med Avstrijo in Madžarsko. Ko bo ta načrt postal dejstvo, se bo najbrže izvršila ratifikacija četvernega pakta, nakar bo tudi Italija lahko zahtevala od Nemčije, da spravi svojo politiko v sklad s politiko drugih velesil v pogledu ohranitve neodvisnosti avstrijske republike.

Dunajska vremenska napoved. Pričakovati je poslabšanja vremena, ki pa ne bo trajalo dolgo.

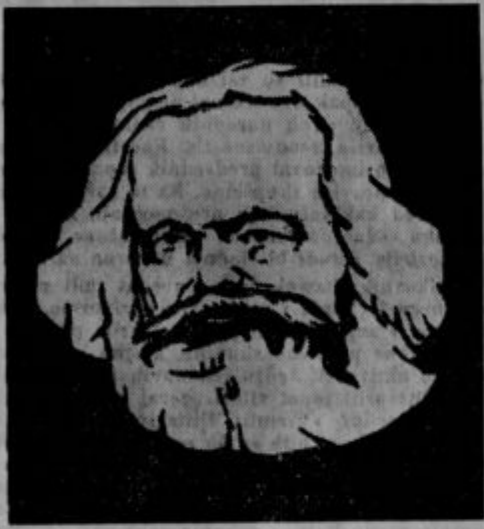
Zaton marksizma

Francoski socialisti mu utrinjajo nova pola

Pariz, 6. avgusta.
Znano je, da se na letošnji skupščini francoske socialistične stranke v Parizu socialisti med seboj hudo sprli in to ne radi taktike svojih poslancev v parlamentu, od katerih je najmanj 70 glasovalo za proračun, ampak iz načelnih razlogov, ki segajo v samo bistvo marksizma. Skupščina je sicer tem poslancem po dolgi in hudi debati izrekla grajo in jim ukazala, da morajo odslej ostati v načelni opoziciji proti buržujskemu režimu, ni se jih pa upala izključiti iz stranke, da si izjavijo, da od svojega stališča ne mislijo odstopiti. Stvar bo pri-

šla še pred najvišji forum stranke, to se pravi, pred kongres socialistov vse države, kjer je izid tega spora popolnoma negotov. Zakaj poslanci, ki so za sodelovanje z meščansko vlado, so izdali manifest, v katerem izjavljajo, da so in da bodo ostali pravi socialisti, ki nimajo tudi ničesar skupnega s fašizmom, kakor se jim to od njihovih sodrugov očita, in da bodo prav zaradi tega svojega socialističnega stališča glasovali tako, kakor so dosedaj in da od svojega stališča, ki je diktirano od potrebe temeljite revizije socialistične dogmatike in programa, ne bodo odstopili.

Marcel Deat: O socializmu na nacionalni podlagi

Karel Marks, ustanovitelj marksizma.

Idejni vodja teh reformističnih socialistov je danes v Franciji profesor Marcel Deat, poslanec francoske zbornice. Deat stoji energično v prvi liniji borbe za nov socialistični program proti marksističnim ortodoksom in je nedavno dal o svojem stališču zelo zanimivo izjavo po vseh svetovnih listih, ki globoko posveti v hudo krizo ne samo francoskega socializma, ampak svetovnega marksizma sploh. Deat razvija sledeče misli:

„Razmišljali smo o fašizmu...“

Mi smo razmišljali tako o italijanskem kakor o nemškem fašizmu, in sicer ne na tako površen način kakor povprečni marksistični znanstveniki in napolnzanstveniki, ampak brez vsakih dogmatičnih predrisodkov, in smo spoznali (kakor so to spoznali tudi nekateri nemški marksisti), da fašizem, oziroma narodni socializem, ne pomenja gole reakcije, oziroma orožja v rokah današnjega velekapitalizma, da se socializem uniči in delavstvo ohrani v stari sužnosti. Delodajalci so pač v fašizmu nekaj takega videli, pa danes spoznavajo, da tudi fašizem stremi za neke vrste načrtnim kolektivnim gospodarstvom, prav tako, kakor socializem, in da je razlika samo v tem, da hoče ortodoksni marksizem pravično stanje človeške družbe doseči po zmagi zrevolucioniranega proletarskega razreda, ki bi vse druge razrede iz družbe pomedel, dočim hoče fašizem diktirati tako stanje po močni nadzorni državi na osnovi principa nacionalne vzajemnosti. Zato se fašizem poslužuje tudi religioznih, npr. starih in domovinskih načel, čustev in nagonov ter se hoče učiti iz tradicije, dočim marksizem enostavno vse črta, kar je dozdaj bilo, ker je prečinjen od sveta tuje, čisto abstraktne nemške filozofije Hegla.

„A smo načelno demokrati“

Mi kljub temu nismo nobeni fašisti, kakor trdijo ortodoksni marksisti, ker smo načeloma demokrati. Demokrati pa nismo v tem smislu, da bi spoštovali zastarele forme liberalne demokracije, njeno brezmočnost in neobčutljivost in njeno lažno demokratično krinko, pod katero gotove gospodarske stranke in skupine nemejeje vladajo ljudstvo — ampak smo demokrati v toliko, da hočemo vzajemno sodelovanje vseh ljudskih slojev, tako delavcev kakor kmetov in srednjega stanu ter intelektualcev, ki naj vzajemno vzamejo v roke vodstvo države, da se ustvari nov gospodarski red, kakršen je v osnovi sindikalizma ali, če hočete, korporativizma s ciljem, da se vodstvo gospodarstva izroči tistim, ki v resnici producirajo gospodarske dobrine, ne pa izkoriščevalcem. Če pri tem ne simpatiziramo z nasilno revolucijo, pohaja to iz tega, ker bi uničila ogromne obstoječe vrednote in ker našemu kulturnemu zapadu bolj pristojno, da preuredi gospodarstvo mirnim potom s pomočjo brezpristranske, nadzoredne nacionalne države, ki bo imela resnično avtoriteto in ne bo samo mašina in prisilna disciplina, kakor je današnja družba.

Fašizem - upor srednjega stanu

Mi socialisti pridigujemo enkrat diktaturo, drugič branimo demokracijo

bistvu gibanje, oziroma naravnost revolucija srednjega stanu, ki se brani proti temu, da bi ga sedanja od kapitalizma povzročena gospodarska kriza deklarirala in proletarizirala. Srednji sloji so ravno tako proti marksizmu kakor proti kapitalizmu, ker je socializem postal po vojni prazno klepetanje, neprestano kompromisiranje in nihanje med solidarizmom in revolucijo ter povodjarjanje principelne nepopustljivosti ob istočasnem praktičnem pogreznju v meščanski družabni red.

SREDNJI SLOJI SE DANES POZVIGAJO NA VSAKO FILOZOFIJO.

Socialistični voditelji so niso znali pridobiti zase srednjega stanu, kakor si niso znali nikoli pridobiti simpatij kmeta. Značilno je, da ima danes marksizem pristaše bolj v brez-koreninski vlemestni inteligenciji, nego v domorodnih slojih ljudstva. Zdaj pa mu je fašizem prevzel tudi tovarniškega delavca. Tudi to

je treba vpoštevati, da delavstvo v Franciji danes nikakor ne predstavlja večine prebivalstva, da pri nas odloča srednji stan, tako, kakor se mi zdi, da je ali da se sčasoma tudi v mnogih drugih državah. Internacionalizem danes delavstvu ničesar ne koristi, ker vidimo, da si mora na gospodarskem polju danes pomagati vsak narod sam in da se mora zanašati na svoje lastne gospodarske sile. Mi nikakor nečemo socializmu vzeti njegove univerzalne vrednosti, toda mi ga hočemo realizirati vsaj na narodni podlagi in v našem narodu samem. Drugače bo visel v zraku, kakor itak visj že davno. Ortodoksisti so jako nedosledni. Ako mi hočemo vzdržati zvezo z meščansko demokracijo, pravijo, da se hočemo poburžujiti, če pa to sami delajo, je to samo »prehodna etapa« na poti do socializma, kakor so se tega nadrgnili iz Marksovih knjig. Če demokracijo, kakršna je v resnici, grajamo, pa jo skušamo popraviti in izčistiti ter na njeni podlagi ustvariti nov socialni red z vsemj dobro mislečimi ljudmi, potem nas naši tovariši dolžijo fašizma ali podpiranja fašizma — sami pa neprestano sklepajo kompromise s to »napol fašistično« buržuazijo.

Enkrat pridigujemo množicam diktaturo proletariata, drugič pa, ko se hočejo diktature polastiti fašisti, pa zopet kličejo ortodoksni marksisti ves narod na plan za obrambo demokracije! Ali je potem kaj čudnega, če ljudstvo tak protislovni nauk odklanja?

„Naš socializem ne bo izgubil vrednosti, ako ga zgradimo na narodni podlagi“

Ni se treba bati — tako zaključuje Deat svoje misli — da bi v Franciji zavladal kak fašizem po italijanskem ali nemškemu kovu. Francija je in bo ostala demokratična, kakor bosta ostali demokratični tudi Anglija in Amerika. Mi ne poznamo nobenega francoskega plemena. Mi poznamo samo francoski narod, ki je nastal iz mešanja in združitve različnih plemen, iz česar se je ustvarila naša visoka kultura. Nas socializem in naše kolektivno gospodarstvo v pravih mejah, ki ne zadušijo individualne posesti, pogona in dela, ne bo izgubil svoje vrednosti in svojega pomena za vse človeštvo, ako ga zgradimo na nacionalni podlagi. Ortodoksisti, ki tega žalobno še vedno ne razumejo, bodo v doglednem času prepričani o neizprosni razvoju realnega življenja.

V ortodoksnem taboru vlada zaradi izjav Deata in njegovih tovarišev seveda velika nevolja in razburjenje. Da povdari moč socialističnih kolektivističnih idej, je stranka mobilizirala te dni učiteljsko Francijo, ki je po krivdi dosedanjega framsonskega šolskega sistema po veliki večini v taboru socializma in še ekstremnejših struj. Toda prireditelji tega učiteljskega kongresa ne bodo mogli utajiti dejstva, da socializem vedno bolj primanjkuje pritoka novih sil iz mladine, ki se radikalno odvrača tako od framsonskega kakor od njegovega socialističnega otroka.

Volite v mestne občine

Belgrad, 8. avg. 1. Kakor je »Slovenec« že poročal, je bila pred dnevi v znanjem ministru konferenca, na kateri se je pretrgal zakonski osnutek o mestnih občinah. Konferenca je končala svoje delo. Po dobljenih informacijah bo izdelani zakonski načrt o mestnih občinah predložen narodnemu predstavništvu v pretrpi na jesenskem zasedanju. Volitve v mestna zastopstva se bodo vršile že decembra ali pa spomladi prihodnjega leta. Po novem zakonu o mestnih občinah bodo volitve za mestna zastopstva, ki jih ni zajel občinski zakon z dne 14. marca 1933. To so sledeča mesta: Bakar, Banjaluka, Bela Crkva, Belgrad, Bihać, Bitolj, Belovar, Brod na Savi, Valjevo, Varaždin, Vel. Kikinda, Vel. Bečkerek, Vinkovci, Virovitica, Vranje, Vršac, Vukovar, Dubrovnik, Zagreb, Zajčar, Zemun, Jagodina, Karlovec, Koprivnica, Kotor, Kragujevac, Kruševac, Križevci, Kumanovo, Leskovac, Livno, Ljubljana, Maribor, Sremska Mitrovica, Mostar, Niš, Nova Gradiska, Novi Sad, Osijek, Pančevo, Petrinja, Peč, Piroć, Podgorica, Požarevac, Slavenska Požega, Prižren, Prishtina, Pluj, Ruma, Sarajevo, Senta, Senj, Sisak, Skoplje, Smederevo, Sombor, Split, Sremski Karlovec, Stara Kaniza, Stari grad na Hvaru, Subotica, Susak, Tetovo, Travnik, Tuzla, Užice, Hvar, Eregovci, Celje, Cetinje, Čakovac, Čačak, Šabac in Sibenik.

Predavanje ministra Mohoriča

Ljubljana, 8. avg. Nocoj je v Ljubljanskem klubu imel bivši trgovski minister Ivan Mohorič daljšo zelo poučno in znanstveno predavanje o svetovni gospodarski konferenci v Londonu, kjer je kot delegat zastopal našo državo. Minister Mohorič je analiziral predpogoje, ki bi bili potrebni za uspeh te konference, ki ni mogla popolnoma uspeti, ker se gospodarski problemi niso zajeli zadosti globoko in z neobhodno potrebno resnostjo. Stevilni poslušalci, predvsem iz vseučiliških in gospodarskih krogov, so z velikim zanimanjem sledili predavanju ministra Mohoriča, ker jim je odkrilo mnoge vplode v resno svetovnega gospodarskega položaja. Podrobno poročilo bomo priobčili v naslednjih dneh.

Belgrajske vesti

Belgrad, 8. avg. 1. V soboto 12. t. m. bo v prostorih glavne Zdržne zveze redna seja članov žitarske sekcije, na kateri se bodo pretresala razna aktualna vprašanja. Belgrad, 8. avg. 1. Prosvetni minister je izdal odlok, na podlagi katerega bodo lahko zagrebške srednje šole sprejemale dijake v svoje šole brez ozira na teritorialno pripadnost v slučaju, če bodo ti dijaki stanovali v nadškofovskih zavodih.

Biseromašnik nadškoj dr. Jeglič pri slovenski Materi božji na Brezjah

Srebrna maša novomašnikov iz leta 1908

Brezje, 8. avgusta.
Brezje, naša najlepša božja pot, je bila včeraj, 8. t. m., priča prečudnih dvojnih slovesnosti. Ob pol 8 se je pripeljal iz Begunj na slavnostno okrašenem vozu prevzvišeni gospod nadškoj dr. Anton Bonaventura Jeglič, spremljali so ga številni konjeniki v narodnih nošah. Prevzvišena gospoda nadškofa je spremljal njegov nečak, glavni asistent Družbe Jezusove, g. P. Anton Prešern. Prevzvišena gospoda biseromašnika so ob slavnostnem zvonenju slovesno sprejeli samostanski gg. duhovniki in množica vernega ljudstva. Prevzvišeni gospod nadškof je nato ob 8 daroval pri Marijinem oltarju zahvalno daritev, Marija Pomočnica je po njegovi zahvali in priprošnji še bolj naša Matil!

Prihod knezoškola dr. Rožmana

Ob 9 so se prekrasno doneči zvonovi brezijski znova oglasili v slovesni pesmi. Pripeljal se je prevzvišeni gospod knezoškof dr. Gregorij Rožman, da v sredi gg. duhovnikov-tovarišev, ki so l. 1908 stopili v Gospodovo službo, daruje zahvalno in prošnjo srebrno daritev. Slovesen je bil sprejem pred cerkvijo, ozaljšano, pri vzhodu zastraženo z mlaji in zastavami. Prav pri vzhodu je čakal na g. knezoškola tudi prevz. g. nadškof dr. Jeglič. Ob strani priljubljenega svojega škofa so se zbrali gg. dekan Fatur, prof. dr. Trdan, msgr. Zupančič, katehet Tomc, župniki: Čadež, Dimnik, Golob, svetnik Kastelic, Klemenčič, dr. Klinar, Kragl, Lovšin, Pečarič, Primar, Vodopivec, Zbontar.

Ob 10 je imel prevz. g. knezoškof dr. Rožman cerkven govor; vsi navedeni gospodje in množica vernikov je s hvaležnim srcem poslušala njegovo ju-

bilejno besedo: Doba božjega usmiljenja je; duhovnik naj bo glasnik božje usmiljenosti. V srca globe segale besede prevz. gosp. govornika, ki jih je govoril ljudstvu in svojim tovarišem srebrnomašnikom. Nato je Prevzvišeni daroval zahvalno sv. mašo pri milostnem oltarju Matere božje; presveti daritvi je prisostvoval tudi prevz. g. nadškof dr. Jeglič, ki je pred 25 leti vse te gg. srebrnomašnike posvetil v Gospodove duhovnike. Navzoč je bil tudi visokočastiti asistent Družbe Jezusove, g. P. A. Prešern, ki tudi letos praznuje svojo srebrno sv. mašo.

Srebrni „Te Deum“

Ob koncu sv. maše je prevz. g. celebrant zapel v imenu vseh gg. duhovnikov-tovarišev: »Tebe Boga hvalimo«. In zadonela je po veličastnem Marijinem svetilišču zahvalnica, kakor jo pač zna zapeti samo brezijski cerkveni zbor, ki je tudi med sv. mašo prekrasno prepeval pod vodstvom g. organista Boleta.

Nato je prevz. g. knezoškof ob asistenci vseh gg. jubilarjev zapel pretresljivo »Reši me, Gospod« in se v iskreni molitvi spomnil vseh umrlih tovarišev; sedem jih je že odšlo po plačilo Gospodovo.

Po skupnem kosilu v gostoljubnem samostanu so se gg. jubilarji ločili od Marijinega svetilišča. Ob triletni na 4 je slovesno zvonenje naznanjalo odhod prevz. gospodov nadškofa in knezoškofa.

Verniki so bili ene misli: srečni srebrnomašniki, ki imajo v svoji sredi pri Mariji njega, ki jih je pred 25 leti poslal v vinograd Gospodov, in katerim daruje zahvalno daritev njihov nadpastir, ki tudi 25 let deluje zvesto v Gospodovi službi!

Codos-Rossi-Balbo: junaki zraka

Francoski triumf

Beirut, 8. avg. (a) Codos in Rossi, ki sta pripela v Rayack, sta preletela 9400 km dolgo pot v 55 urah. Pristanek se je izvršil brez slehernega incidenta. Letalca sta zelo dobro razpoložena, in srečna, da sta dosegla nov svetovni rekord v premočrtnem poletu. Izjavila sta, da sta zelo hvaležna letalskemu ministru Cotu, na čigar pobudo sta šla v Združene države in se lotila poleta, ki je vnovič potrdil sloves francoskega letalstva. Letalca sta v izjavi, ki sta jo podala, izrekla tudi zahvalo Američanom, ki so ju toplotno sprejeli.

Pariz, 8. avg. AA. Vsi francoski listi posvečajo svojo prvo stran navdušenim komentarjem nad čudovitim uspehom, ki sta ga dosegla letalca Codos in Rossi, ki sta vrnila Franciji dolžinski letalski rekord, najtežji in najbolj zavirani vredni med vsemi letalskimi rekordi. Letalo, ki sta z njim Codos in Rossi preletela to velikanstvo razdaljo, je enokrovnik Bleriot s 500 k. s., in 12 bencinskimi rezervoarji, v katerih je prostora za 8000 litrov bencina. Letalo lahko leti s to zalogo 70 ur.

Listi čestitajo letalcem, da nista po nepotrebnem tvegala poleta do skrajnosti, to je do popolne izčrpanja bencina, ker bi potem morala sredi noči pristati bogve kje v puščavi.

Zgraditelji aparata Bleriot, ki mu gre nemajhna zasluga za ta uspeh, piše v »Jurnal«, kako težko je zgraditi takšno letalo, ki leti zdaj že čez tri leta brez defekta in je imelo pred tem rekordnim poletom za seboj že 800 ur vožnje in svetovni re-

kord v zaprtem krogu. Dalje našteva Bleriot neštete težkoče, ki sta jih morala letalca na tem poletu premagati: saj sta preletela ves Atlantik, ne da bi ga bila sploh videla! Zato je ta polet ne samo odlično izpričevalo za pogum in sposobnost Codos in Rossija, temveč tudi za letalo samo.

Balbo se vrača

Rim, 8. avg. (a) Ker bo trajal Balbov prelet Atlantika dvanajst ur, ni pričakovati, da bi eskadra prispela na Azore pred 20. uro. Prvi del eskadre, to je 15 letal, bo pristal v Punti del Cada, 2651 km od Shoal-Harbours, nato bo pa letel 1500 km do Lizbone. Druga skupina pod poveljstvom generala Pellegrinija bo pa pristala v Horti, 2500 km od Shoal-Harbours, in nato nadaljevala polet v 1700 kilometrov oddaljeno Lizbono. Letala pričakuje v Rimu v nedeljo.

London, 8. avg. (a) Reuter poroča: Davi ob 3.15 je Balbova eskadra 24 letal odletela na povratek v Evropo.

Lizbona, 8. avg. (a) Iz Horte poročajo, da nadaljuje Balbova eskadra normalno svoj polet proti Azorom. Tam jo pričakujejo okoli 16. ure krajve nega časa.

Poljski letalci okrog sveta

Newyork, 8. avg. (a) Poljska letalca Benjamin in Jožef Adamovici sta odletela proti Harbor-Graceu na Novi Fundlandiji, to je na prvo etapo svojega poleta čez Atlantik na Poljsko.

Revolucija na Havani

Uporniki zahtevajo odstop predsednika Machada

Washington, 8. avg. (a) Zunanje ministristvo je dobilo iz Havane poročilo poslanika Wellesa, ki naglasa, da je položaj silno resen. Vesti o vzrokih stavke, ki se je iz nje izemila pobuna, so slej ko prej kontradiktorne. Izprva so mislili, da je Machada sam izval stavko, v nadi, da bo tako izvršil pritisk na Wellesa, toda ta domneva se je hitro razpršila, ker se je pokazalo, da je bil četini namen stavke, ki se je razširila na ves otok, pregnati Machado. Po najnovejših vesteh so stavko izval delavske organizacije s podporo studentov. Zunanje ministristvo je izprva mislilo, da bo stavka okreplila vpliv Wellesa, zdaj pa vidi, da čedalje bolj narašča napetost in mnoga nasilja resno ovirajo njegovo delovanje. Toda naj bodo izvor stavke in cilji gibanja takšni ali takšni, zunanje ministristvo je trdno odločeno, da pošlje vojne ladje le v najskrajnejšem slučaju, ker bi se takšna ekspedicija lotila celotnega pomikanja zaupanja v Wellesa, kar pa nikakor ne drži. Gotovo je le to, da posveča zunanje ministristvo razvoju dogodkov na Kubi največjo pozornost. Zato je bil tudi Roosevelt ves večerajšnji dan osebno v telefonski zvezi z Wellesom in ponudil Kubi posredovanje USA za ureditev sporov.

V uradnih krogih se strinjajo z Wellesom, da bo le ostavka Machada vrnila deželi mir. Če se pa to ne bo zgodilo, naglasja, da bo morala USA, čeprav se tako nerada, poslati svoje vojne ladje pred Kubo, da prepreči, da ne bo zavladala na otoku popolna anarhija. Na ameriško vlado je napravilo posebno velik vtis, da nekateri višji kubanski častniki niso hoteli sodelovati pri udusenju stavke.

V tukajšnjih krogih pričakujejo razplet krize v dveh ali treh dneh in upajo, da bo stopil na mesto Machada polkovnik Carlos Mendieta, ogorčen nasprotnik Machade, ker ga je bil leta vrgel v ječo. Carlos je pozneje pobegnil v USA, kjer se še zdaj nahaja.

Pariz, 8. avg. (a) Iz Havane poročajo, da je pri neredih, ki je od njih tam prišlo, našlo smrt 26 ljudi, ranjenih je pa 160. Vse bolnišnice v Havani so prepolne ranjencev. Vsak stik z ranjenci je prepovedan. Policija je izdala odlok, s katerim prepoveduje tudi objavljane kakršnihkoli vestit o stanju ranjencev.

V ozadiju - USA?

Newyork, 8. avg. tg. Kakor poudarjajo vladni krogi v Havani, so revolucijske dogodke na Kubi izval ameriške Združene države, ki želijo, da bi padel sedanji predsednik Machado. Združene države celo financirajo revolucionarno gibanje na Kubi. Kubanski parlament pa se kljub temu, da demonstracije proti Machadu naraščajo, solidarizira s predsednikom vlade in izjavlja, da je zadosti močan, da se protivi dvostranskemu pritisku, ki prihaja od ameriških Združenih držav in od vstajev. Mesto Havanna je danes kakor vojaški tabor. Oddelki vojske in policije križarijo po ulicah. Povsod so postavljene strojne puške. Včeraj popoldne je na ulicah prišlo do stranskega prelivanja krvi, ki je množica več tisoč demonstrantov prišla pred palačo

predsednika Machade in zahtevala, da diktator demisionira. S strehe predsedniške palače pa so začeli streljati s strojnicami v množico ljudi, ki je iskala zaščite v sosednih parkih. V hipu je bilo več sto ljudi na zemlji. Samo policija je imela 26 mrtvih, več sto pa je bilo prepeljanih v bolnišnice. Strelivo ranjenih je najbrže še večje, ker so demonstranti mnogo ranjencev odnesli s seboj.

London, 8. avg. z. Po vestih iz Havane so tamkajšnji uradni krogi zelo v skrbah radi nemirov v državi in se bojijo, da bo Amerika intervenirala z vojaštvom.

Tragična smrt otroka

Verd, 8. avgusta 1933.

Danes popoldne se je igral ob Ljubljani v Verdnu osemletni sinček posestnika Jakoba Zitka. Oddaljil se je od kopalec in začel pod tam stojčo žago, kjer pa je voda plitva, vsled česar ni mogel nihče slutiti kakšne nesreče. Fantek pa se je spravil nad cementno korito za turbinu. Tam mu je ali spodrselo ali pa se je v temi morda zadel ob kakšen tram, da je omahnil v korito. Ko so fantka pogrešili, in ga nikjer pod žago ni bilo najti, so navzoči takoj zaslutili budo nesrečo. Z vsa naglaso so izpraznili korito, kjer je ležal na dnu ubogi doček. Navzoči zdravnik g. dr. Marolt ga je poskusil z umetnim dihanjem obuditi k življenju, vendar je bilo prepozno.

Fantek je bil sin uglednega načelnika tuk. Mlekarske zadruge in cerkv. ključarja g. Zitka, s katerim soustnjuje vsa okolica. Naj dobro Zitkovo družino tolaži Bog, ki je pridnega fantka v svoji neskončni previdnosti poklical med svoje angelke.

Novela h obrtnemu zakonu

Belgrad, 8. avgusta. (a) V svrhu pravičnega izvajanja obrtnega zakona se pripravlja v ministristvu za trgovino in industrijo po nalogu trgovinskega ministra zakonski predlog o dopolnitvah obrtnega zakona. S temi dopolnitvami naj bi se ustvarilo jasno in precizno pravno stanje, tako da bo upravnim organom možno brez težkoče točno in enotno izvajati zakon. Po drugi strani bi se pa vsem prizadetim precizno opredelile njihove pravice.

Trgovinski minister je obenem odredil, da nove dopolnitve ne smejo prizadeti bistvenih načel, ki na njih obrtni zakon temelji, prav tako pa ne sme biti v njih novih omejitev svobode gospodarskega delovanja.

Poziv za zbiranje potrebnega materiala za to zakonsko novelo so dobila vsa zainteresirana ministristva, banke uprave in gospodarske in delavske zbornice.

London, 8. avg. AA. Vlada je imenovala lorda Chilstonea, ki je od leta 1928 britanski poslanik v Budimpešti, za poslanika v Moskvi.

Prvi, osemindvajseti in devetindvajseti ljubljanski škof

Tržič, 7. avgusta.

Ob cesti iz Tržiča proti Begunjam leži malo nad Tržičem prijazna vas Bistrica, nad katero kraljuje cerkev sv. Jurija, ki je daleč na okrog vidna. Na drugem gričku malo nad cerkvico so pa razvaline gutenbergskega gradu. Svoječasno je bila lastnica tega gradu družina Lambergova, katere odlični član je bil tudi prvi ljubljanski škof Ziga grof Lamberg. Letnica njegovega rojstva ni znana, a zgodovinarji so edini v tem, da je zagledal luč sveta na Gutenbergu nad Bistrico pri Tržiču. Da se znameniti bistriški škof ohrani v spominu, so mu Bistričani napravili spominsko ploščo in spominski zvon. O zadevi piše tržiški župnik Anton Vovk v zadnji številki »Cerkvenega Glasnika za tržiško župnijo«:

»V zadnjih letih stopim rad na Bistrico k Frčarjevemu ožetu. Pomeniva se o tem in onem, skoraj vedno pa nanese beseda na kakšno zadevo prijazne bistriške cerkve sv. Jurija. Je pa lani oče prebiral naš »Cerkveni glasnik« iz leta 1925, kjer je tedanji g. župnik iz Križev Zabukovec Janez popisoval Bistrico, razpadli grad Gutenberg in cerkev sv. Jurija. Ze večkrat je to prebrala večina Bistričanov, ker jim spis pač prinaša ljubezen in ponos do svoje vasi. In predlagal je nekake dne oče Košir: »Iz spisa razvidim, da je se na Gutenbergu rodil prvi ljubljanski škof Ziga grof Lamberg. Ali ne bi to kam zapisali, ker je pač pomembno?« Razvil se je pogovor. Ali naj bi vzdali ploščo na razvaline gradu? Malokdo bi jo videl. Pa se nama je zdela bolj primerna misel. da pride plošča na cerkev sv. Jurija, ki je tudi h gradu spadala in katere ima vedno obilno obiskovalcev.

Sklep je bil narejen. Oče Košir, ki je bistriški škof res velik dobrotnik, je rekel: »Naročite, plačnik sem jaz!« Treba je bilo dobiti najprej podatke. Obrnil sem se na g. župnika in duh. svet. Pokorna v Besnici, ki že mnogo let ureja škofijski arhiv in pozna najbolj stare stvari naše škofije. Potrdil je rojstvo škofa Lamberga na bistriškem gradu, rojstne letnice pa ni mogel dognati. No, pa saj je glavno to, kdaj je bil ljubljanski škof. Kamnoseško podjetje Kocijančič na Brezjah je napravilo lepo ploščo z napisom:

Na gradu Gutenberg, h kateremu je pripadala cerkev sv. Jurija, se je rodil
ZIGA GROF LAMBERG,
od leta 1463 do leta 1488.
ki je bil prvi ljubljanski škof

Znamenitemu rojaku v spomin:
Anton Košir, Bistrica 31. - 1933.

Plošča je vzdana na cerkev sv. Jurija, odko-

Nadučitelj Lovro Horvat 70 letnik

Danes, 9. avgusta obhaja v Kamniku, na svojem tistem domu, 70 letnico Lovro Horvat, najizrazitejši predstavnik redkih slovenskih učiteljev na Koroškem. Luč sveta je zagledal v znani, narodno zavedni Kramarjevi hiši v Bistrici v Rožu — po starših je kramarjskega rodu, oče mu je bil iz železnikov, mati iz Naklega. Pri stricu Zormanu, župniku v Kolovratu in Nevljah, se je v dijaških letih napil poguma in neuklonljivega slovenskega mišljenja, da je vztrajal na učiteljsko vključitvemu, da je zaradi širjenja slovenskega Elmspielerjevega tednika »Mira« in ustanovitve slovenskega pevskega zbora dobival ukore.

Na svojih službah v Kazazah ob Zili, v Gorjah in Čačah je vse svoje moči in znanje posvetil slovenskemu ljudstvu, katero je učil sadjarstva, vrtnarstva, čebelarstva. Posebno pa je gojil petje. Povsod je ustanavljal pevske zbornice, zbiral narod. pesmi, jih vabil v svojih zborih, da se je ta dragoceni zaklad koroških Slovencev ohranil in oživil. Žal, jih sam do zadnjega ni objavil, dajal jih je drugim zbirateljem na razpolago. Oskar Dev ima bisere svojih zbirk deloma vprav od g. Horvata, a. pr. prelepo »Čej so tiste stezdece«. — Da mu nemškonaacionalni krogi niso bili naklonjeni, je razumljivo tembolj, ker je bila od zgoraj dana direktiva, naj je vsak koroški učitelj med Slovence pije in nosilec nemške kulture. Horvat je po smrti Frana Ellerja, učitelja v Mariji na Zili, ostal edini slovenski misleči in delujoči učitelj med Slovenci na Koroškem, šele v zadnjih letih pred vojno je mariborsko učiteljsko dalo nekaj mlajših narodnozavednih učiteljev tudi na Koroško.

Nemško in nemškomisleče učiteljsvo mu je zaradi slovenskega delovanja napovedalo bojkot, nemškonaacionalno časopisje se je neprestano zalevalo vanj, med ljudstvom pa je užival vedno največje simpatije, pa tudi pristni Nemci so ga spoštovali. A nasprotniki so dosegli, da je bil vključno najedilnejši kvalifikaciji — saj je za svojo novo metodo pouka v pisanju in branju dobil poseben pohvalni dekret — premeščen od Zile, kjer je deloval 23 let, v nemški Pontafel ob italijanski meji, kjer je tedaj 56 nemških uradnikov stražilo ogroženo nemštvo. Upali so, da ga te razmere strejo in prelevijo v slugo nemštva — a skovali so še bolj jeklen slovenski značaj. Ker Horvat drugje ni mogel, je s svojim družinskim pevskim zborčkom prepeval slovenske narodne pesmi. Vsenemci v Pontafu so zahtevali njegovo preme-

der je lep pogled na razvaline rojstnega gradu znamenitega rojaka.

Obenem je bil za cerkev naročen tudi nov bronast veliki zvon v teži 631 kg, ki nosi napis: V božjo slavo — Lambergov spomin — dobrotnikom v zahvalo — na griču tem donim. Slučaj je menda hotel, da so Bistričani istočasno obnovljali spomin na prvega ljubljanskega škofa, ko je v bližnjih Begunjah obhajal demantno sv. mašo ondotni škof nadškof dr. Jeglič. Ze v soboto so Bistričani v slovesnem sprevedu spravili novi zvon k cerkvi. V nedeljo popoldne pa je okrog cerkve vse zaživel. Vaščanom so se pridružili Tržičani in prebivalci sosednjih vasi. Na poti od demantne sv. maše iz Begunj so prišli številni Tržičani v narodnih nošah. Ob štirih je domači g. župnik v poljudnem govoru razložil ustanovitev ljubljanske škofije in pomen ter delo prvega ljubljanskega škofa Lamberga, bistriškega rojaka. Med govorom je bila odkrita spominska plošča, a po govoru je g. župnik A. Vovk blagoslovil novi zvon ob asistenci štirih duhovnikov. Po blagoslovitvi so bile v kapelici pred cerkvijo pete litanije pred Najsvetejšim. Proti koncu pobožnosti je pa med ljudmi kar naenkrat završalo. Nenapovedano in nepričakovano se je pojavil med ljudmi sivolasi starček nadškof dr. Jeglič, ki se je s svojim spremstvom pripeljal iz Begunj. Peš je prevzišeni nadpastir prišel po precej strmi poti do cerkvice in kot mladenič pokleknil kar na prostem k blagoslovu. Po opravljeni pobožnosti je g. župnik Vovk ob spominski plošči prvega ljubljanskega škofa pozdravil g. nadškofa dr. Jegliča kot osem in dvajsetega v vrsti ljubljanskih škofov in g. škofa dr. Rožmana kot devet in dvajsetega v tej vrsti. Pozdravu so sledile navdušene ovacije vseh navzočih. Prevzišeni nadškof si je potem s svojim spremstvom, v katerem so bili poleg škofa dr. Rožmana še g. Prešeren D. J., ravnatelj škofijskih pisarn Jagodic in škofijski tajnik Mervec, ogledali cerkvico z znamenitim lesenim stropom in novi zvon. V prijaznem razgovoru z domačini se je načelo tudi vprašanje, če ni morda prvi ljubljanski škof begunjski rojak, rojen na Kamnu pri Begunjah. Pa so rekli Bistričani, da naj nekaj časti tudi njim ostane, saj se Begunji že itak preveč postavljajo. Tudi otroci so poklonili g. nadškofu šopek cvetlice; na poti od cerkve pa so se kar zgrinjali okrog njega in vsak je dobil prijazno besedo. Do ceste so ga spremili poleg številnega ljudstva tržiški župnik Vovk, kovorski župnik Fr. Zabret, lomske župni upravitelj Sparhakl in kaplana Hitti in Zakrajšek.

Bistričanom pa bo ta dan še dolgo v spominu in še pozni rodovi bodo vedeli povedati, kako sta bila navzoča ob odkritju spominske plošče prvemu ljubljanskemu škofu osem in dvajseti in devet in dvajseti ljubljanski škof.

stitev, češ da slovenski učitelj ne more vzgajati nemških otrok v nacionalnem duhu. Tako se je začel dež šolski nadzornik Benda z njim pogajati. Ponujal mu je razna dobra mesta v nemškem delu Koroške, a Horvat je poudarjal, da so prav tako nemški učitelji v slovenskih krajih nespodobni za vzgojo slovenskih otrok, tem bolj, ker niti jezika otrok ne znajo. Po dolgih pogajanjih je leta 1913 vendar dobil mesto nadučitelja v slovenski Globasnici. Leta 1918 je bil imenovan za nadučitelja v Prevaljah ter je nastopil službo že pod jugoslovansko vlado 7. januarja 1919. Njegovo veliko delo v Prevaljah je bila preosnova šestrazredne nemške šole z dvema ekspoziturama v jugoslovansko, kar se mu je v kratkem času posrečilo. Tako je doživel zadoščenje za vse zapostavljanje tekom svoje službe. A še tam ga je dosegel poslednji udarec nemških nasprotnikov. Začetkom maja 1919 je vdrl Volkswehr v Prevalje, oropal šolo in stanovanje, žena mu je zbolela in dva sina mu je vzela nenadna smrt.

Leta 1922 je bil upokojen, še mnogo prezgodaj — od tedaj biva v Kamniku, kjer vrtnari, piše in poje. Naj starosta koroškega slovenskega učiteljskega še dolgo let v miru živi!

Prvi nadškof na Triglavu

Naš velikan Triglav je videl že mnogo odličnih gostov. A pretekle dneve je doživel prav poseben obisk. 64 letni belgajski nadškof o. Ivan Rafael Rodič je obiskal triglavske pogorje in sam

Triglav. Prevzišeni nadškofa sta spremljala njegov tajnik o. Justin Čmelar in konzultor iz Bečkerek don Janko Antun, lične goste sta vodila univerz. asistent p. Janez Zurga in p. Konstantin. — G. nadškof se je vzpel čez Kot na Staničevo kočo in od tod na Kredarico. Drugo jutro je opravil prevzišeni v kapelici na Kredarici sveto mašo. Okrog 10 se je podal po klinih na vrh Triglava prav do Aljaževega stolpa. Malo bolj počasi je šlo, a vztrajna hoja g. nadškofa ni omagala. Na vrhu Triglava so navzoči planinci visokemu gostu prav iskreno čestitili in mu zapeli »Živijo«, za kar ee je g. nadškof pristržno zahvalil. Razgled z vrha je bil krasen in g. nadškof se ni mogel načuditi krasi in romantiki naših planin. Prevzišeni gosp. Rodič je bil prvi nadškof, ki se je povzpela na Triglav in se tam vpisal v spominsko knjigo. Gostje so se nato spustili na Aleksandrovo dom, od tod skozi Voje v Bohinjeko Bistrico.

Turisti so povsod navdušeno pozdravljali odličnega in iskrenega prijatelja naših planin. G. dr. J. Reich in g. C. Zalokar sta zelo razveselila prevzišeni g. krasnim šopki planinske flore, nlasti lepih planink.

Res malo utrujeni, a polni dobre volje ter

Zoper vročino sveže perilo

Ni ne osveži bolj kakor sveže perilo, kadar je vročina. Seveda — mora biti zares sveže, čisto in mora propuščati zrak. Zato ga moramo prati z dobrim milom, ki se da do čistega izplakniti iz perila in ne zadela vlaken. Šele tedaj je perilo res čisto in zadosti luknjičasto za vroče poletne dni.

Samo

GAZELA

TERPENTINOVO MILO

PERE PERILO ČISTO IN ZRAČNO

Slovenski duhovniški naraščaj v Ameriki

Ljubljana, 7. avg.

Ameriška Slovenija vedno krepkeje stopa v vrsto drugih katoliških ameriških narodnosti tudi z vedno večjim številom idealnih mladeničev, ki stopajo pred oltar božji kot duhovniki. Število starih pijunirjev duhovnikov, ki so iz domovine odhiti v Ameriko za svojimi rojaki, da so jih tam vodili k Bogu, se vedno manjša. Zato pa hoče ameriška Slovenija tudi v tem oziru zase poskrbeti, da slovenski oltarji po slovenskih župnijah ne bodo ostali prazni, ali da jih ne bodo še tako kmalu zavzeli duhovniki tujih narodnosti. Prav te dni imamo tako kar pet ameriških slovenskih bogoslovcev tu v naši sredi, ki so prišli v Slovenijo, da se spoznajo z razmerami, v katerih živi naš narod tu doma, da ga bodo bolje poznali in lažje vodili kot njegovi bodoči duhovni voditelji. V Mariboru sta dva frančiškanska kleriki iz Lemonta, fr. Leonard Bogolin iz Chicaga in fr. Marcel Marincsek iz Clevelanda, v Polhovem Gradcu je na počitnicah g. Setničar iz Waukegana, ki študira v ameriškem kolegiju v Rimu na čičaško nadškofijo, v Ljubljani je bil te dni g. Suštaršič iz Clevelanda, ki študira v Innsbrucku za clevelandsko škofijo in je sedaj na počitnicah v Vavti vasi pri Novem mestu. V nedeljo zvečer ob pol osmih pa je odšel nazaj v Ameriko čičaški rojak p. Janez Vianej Trinko, ki je bil posvečen v mašnika v Ljubljani. Pred tremi leti so ga poslali njegovi predstojniki sem v domovino, da tu konča svoje študije in se nauči jezika. P. Janez je prvi čičaški Slovenec, ki je postal duhovnik in prvi, ki je končal osnovno šolo na slovenski šoli sv. Stefana. Njegovi starši so doma na Primorskem v gorah nad Kobaridom in žive v Chicagi. Sestra je šolska sestra v Lemontu v sorodu je s slovenskim pesnikom Trinkom. Prvo sveto mašo je imel na Brezjah dne 3. julija. Obiskal je te dni tudi kraje, kjer so doma njegovi starši na Primorskem, kjer

P. Janez Vianej Trinko

so mu povsod pripravili velik in lep sprejem. Prvo slovesno sv. mašo bo imel pa v Chicagi v cerkvi sv. Stefana 20. avgusta. G. novomašniku želimo obilo božjega blagoslova v njegovem bodočem delovanju kot duhovni voditelj ameriških naših izseljencev. Ko se vrača nazaj domov, naj nese iskrene pozdrave vse Slovenije našim bratom in sestram onstran morja! Prav srečno pot!

† Gospa z Rudnika

Nikdar svoj živ dan ni pokrila klobuka in kar nič se ni ločila od gospodinj na drugih domačijah, pa so jo vendar vsi klicali samo za gospo. »Gospa so rekli — gospa so ukazali — gospo vprašaj — gospo prosil — gospa so dali — gospej se zahvali.«

Tako so se začeli in tako so se končali pogovori med kopači in obirači v trsu in med kosci in orači na polju.

Bilo je pa tudi res. Kdor je pogledal v njen obraz, kdor je videl njeno ponašanje, ni tej ženi mogel reči drugače kakor gospa, ali pa — mama.

navdušenja za naše lepe planine so se odlični gostje vrnili v soboto zvečer v Ljubljano.

Cestitamo tudi mi prevzišenemu g. nadškofu na tej turi ter ga vabimo, naj še večkrat obišče naše lepe planine.

Za mamo je niso klicali samo njeni otroci, Tončka in Fani, Tina in Tine; še celo stric Vinko, njen rodni brat, se je z nečakinjami in nečakom klub svojim šestdesetim letom večkrat zmotil in jo poklical za mamo. Drugače je bilo pa kar tju-beznivo slišati, kako je osiveli gospod nazival osivelo gospo še vedno s Francko.

Za vse druge je bila pa nekaka posebna odlika, če smo smeli reči gospej z Rudnika — mama. Bolehala je že delj časa, pa nismo mislili, da gre tako zares. In kakor bi pomenilo. Opešale so ji oči, ni čuda pri sedemindesetih letih, in zaželela si je pred kratkim molitvenika z velikimi črkami in obširno vsebino. Pa je koj vedela povedati, da je »Večno življenje« — tiskano leta devetnajsto — zastarela in za njo prevsakdanja knjiga. Kako bi tega ne vedela! Saj je vse življenje, posebno zadnjih osem let na Rudniku, v knjigi in časopisu sledila veselju in bridkostim svojega rodu.

Zadnje dni se je počutila boljše. Kakor doraščajoče dekle je pela z najmlajšimi, s Tonco in Mirkom, in med pesmijo skrbela, če so vsi pri hiši oskrbljeni z jedjo in kruhom in vinom.

Kadar se je nadejala domačih ali prijateljev, je pripravila vse kakor za praznik. Kruha je napela in potic, zakurila peči in razgrnila perilo in iz vseh vogalov je pripevala ljubezen.

Ni bil samo slučaj, da so se sešli pred njeno smrtno vsi njeni otroci in brat na Rudniku. Ni bil slučaj. Ljubeče srce jih je klicalo.

Potem pa —. Kakor bi nikomur ne hotela biti v nadlego, je v petek zjutraj, ko se je solnce pripeljalo nad vinske gorice, kar nevtogoma zaprla svoje dobre in od bridkosti življenja utrjene oči.

Gospa z Rudnika je umrla. Po vinogradih okrog cerkve sv. Jerneja je pa utihnila pesem in oglasil se je jok.

»Gospa — mama — Francka —!«

V nedeljo popoldne so pa zanesli gospo z Rudnika v Sromlje in jo položili k večnemu odpočitku med same vinske trte. Če je bilo komu kdaj ustreženo, da tam čaka vstajenja, kjer si je želelo njegovo srce, je bilo ustreženo gospej z Rudnika.

Samo v to se bomo težko uživali ob trgatvi v jeseni, ko se vsenaokrog oglasila pesem o veselju Stajerca, da bo grob v Sromljah tih in nem.

Ljubljanske vesti:

Selitve in borba za mala stanovanja

Pes jim je več ko proletarški otrok

Ljubljana, 8. avgusta.

Veliko preseljevanje najemnikov traja že po starih predvojnih običajih prve dneve v avgustu, tako do 8. morajo najemniki, ki so jim bila stanovanja odpovedana ali pa so jih gospodarjem sami odpovedali, pobrati vse svoje premičnine in se seliti v nov stan. V tem času so bili za postreške dobri posli, kajti zaposleni so bili kar od zore do mraka in so na velikih vozovih prevažali mobilije iz ulice v ulico. Ljubljanski postreški so bili letos z avgustovim preseljevanjem razmeroma zadovoljni, pritožili pa so se, da so imeli hudo konkurenco, kajti mnogi so selitve izvršili za veliko nižjo odškodnino odnosa plačilo. Prve dneve je bilo vse polno voz na ulicah, ki so prevažali lepo, a tudi bomo pohištvo najemnikov. Mnogi so se selili celo ponoči, ker podnevi niso zaradi zaposlitve imeli časa. V Ljubljani in neposredni okolici je bilo v avgustovem terminu do 400 selitev. Bili so dostikrat prav žalostni prizori. K sreči pa v tem roku ni bilo izvršenih nikakih prisilnih delozacij z intervencijo sodišča in mestne občine.

Ze dostikrat smo navajali, da je v Ljubljani veliko pomanjkanje malih stanovanj, kjer bi lahko udobno, a proti nizki najemniini stanovali državni namestenci in uslužbenci, ki zaslužijo mesečno Din 700 do 1000. Državni vpokojenci imajo na eni strani tudi prav težko stališče. Izven mesta v bližnjih občinah je še dokaj praznih malih stanovanj. Drž. vpokojenec bi se rad tja preselil, toda vprašanje draginskih doklad ga priklepa na mesto, ker bi se mu drugače doklade znatno znižale, a življenjski pogoji izven mesta so slični kot v mestu. Naravno je, da je v mestu za to velika borba za vsako malo luknjo, ker ljudje s skromnimi prejemki ne mo-

rejo izdajati stotakov za stanovanje.

Mnoge delavske družine se zadovolje s skromnimi stanovanji po bližnjih občinah, kjer se dobe stanovanja za 150 do 300 Din mesečno. Toda v mestu in tudi v okolici so se navadili nekateri hišni lastniki, da zahtevajo od najemnikov pogoje, ki omejujejo njihovo osebno svobodo in ki so celo proti morali in dobrim običajem. Neka Ljubljanka ima v bližnji kolici večjo hišo z malimi stanovanji. Tri taka mala stanovanja, ki za nje zahteva mesečno najemnino od 200 do 300 Din, ima že dalj časa prazna, kajti vsako stranko najprej vpraša, če ima otroke. Teh se brani. Nedavno sta k njej prišli dve delavski ženi, ki bi prav radi najeli v hiši stanovanje. Vpraša ju: »Imate otroke?«. Prva odvrne: »Sest! in druga: »Tri!«. Sledil je cinčen nasvet: »Otroke vrzite v stran! Psi lahko imate!«. S kakšnim trpkim občutkom sta obe pošteni delavski ženi zapustili gospo Ljubljanko, si lahko predstavljate.

Na okrajno sodišče so zadnje tedne stanovanjske odpovedi kar deževale. Od 9. julija do včeraj je bilo podanih kar 157 odpovedi. Nekatero so se nanašale za avgust, druge za september, večidel pa že za 1. november, ko bo spet veliko preseljevanje strank. Za 1. november je bilo odpovedanih 14 lokalov, tako trgovskih, gostilničarskih in obrtnih. Dalje je bilo za avgust, september in november odpovedanih 64 enosobnih stanovanj, kuhinjo, za iste roke 41 dvosobnih, za november pa 32 trisobnih, 2 štirisobni, 3 petsobni in 1 šest-sobno stanovanje. Zadnje stanovanje se nahaja v takozvanem »Železničarskem domu« na Nivnem trgu. V avgustu doslej drugače ni bilo podanih nikakih delozacijskih predlogov.

čenci in poškodovanci. — S Trojan si pripeljali v bolnišnico 22-letnega delavca Wacsa Jana z Dunaja. Wacsa je v družbi še nekaj tovarišev potoval s kolesom z Dunaja v Trst. Na trojanskem klanecu pa je padel s kolesa in si pri padcu poškodoval glavo in zlomil dno roko. — 32-letni posestnik Andrej Skof iz Gorican št. 10, je po nesrečnem naključju padel pod težko nalozeno voz in utrpel pri tem hude notranje poškodbe. Njegovo stanje je zelo resno. V bolnišnico so pripeljali tudi 3-letnega delavčevega sinka Japlja Draga. Drago se je igral s svojimi vrstniki in med igrmo mu je nekdo s sekiro odsekal vse prste na levi.

○ **Listrovo truplo so potegnili iz vode.** Včeraj smo poročali o smrtni nesreči pri kopanju na Savi, ki se je pripetila v nedeljo popoldne. Utonil je 38 letni Jakob Lister iz Ljubljane. Njegovega trupla niso mogli dolgo potegniti iz vode, čeprav so vedeli za mesto, kje leži. Predvčerajšnjim so črnuški orožniki s čolnom poskusili priti do utopljenca. Pri tem jim je pomagalo več dobrih plavčev. Z združenimi naporii so potegnili iz vode Listrovo truplo, ki je ležalo kakšnih 8 metrov od brega v pet metrov globoki vodi. Truplo so prepeljali v mrtvašnico na Črnučah.

○ **Policija stopa kolezarjem na prste.** Že nekaj časa je v veljavi nova policijska naredba, da je prepovedano kolezariti po vseh hodnikih na področju ljubljanske policijske uprave. Zlasti prihaja ta naredba v poštev za hodnike na Tyrševi (Dunajski) in Dolenjski cesti. Po teh dveh cestah vlada velik promet zlasti v jutranjih urah. Kolesarji so brezobzirno vozili po hodnikih in ni skoraj minil dan, da ne bi prišlo do manjših ali večjih nezdov in karambolov. Pa tudi po drugih cestnih hodnikih so kolezarji objestneži stalno ogrožali varnost pešcev. Uprava policije je odločena, da z enegidnimi kaznimi prepreči še nadaljnjo objestnost kolezarjev in opozarja na svojo nedavno naredbo, ki se ima brezpogojno izvrševati. Policija opozarja dalje vse kolezarje, da je strogo prepovedana tudi vožnja dveh oseb na enem kolesu, če ni to narajeno za vožnjo dveh oseb. V interesu varnosti na naših cestah je, da vse občinstvo podpira policijo pri tem delu in da brezobzirno naznani vsakega kolezarja, ki bi se pregrešil proti tem predpisom.

○ **Na živilskem trgu ne visi Jurmanov termometer,** kakor smo poročali včeraj, ampak termometer trdke Fr. P. Zajec.

○ **Okraden prevoznik.** Prevoznik Martin Š. je v ponedeljek okoli 19 vozil po Starem trgu. Zraven na vozu je sedel še neki drug znanec, ki je med vožnjo skočil z voza in izginil. Pozneje je prevoznik opazil, da mu je izginila tudi listnina s 700 Din gotovine. Včeraj popoldne so prijeli tega znanca, ki je po noči popival in tako postal sumljiv te tatvine. Znanec Jaka tatvino taji.

○ **Nočno službo imajo lekarne:** mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Ustar, Sv. Petra c. 78 in mr. Hočevar, Celovška c. 34.

Odpuščen graničar pred sodniki

Ljubljana, 8. avg.

Bivši graničar Peter David, doma iz Ponikvarjev, okraj Topusko, je danes stopil pred sodnike malega senata, da se zagovarja zaradi teške telesne poškodbe odnosa zločinca zoper življenje in telo v smislu § 178-IV k. z. Državni tožitelj ga je obtožil, da je pred dvema letoma 78-letnega posestnika Franceta Ceferina na njegovem travniku udaril po senih, ga podrl na tla in suval s čevlji tako močno, da mu je naposled izpahnil v sklepu levo roko. Posledica te poškodbe je bila delna ohromelost roke. Obtoženec David je dejanje sicer priznal, toda se je izgovarjal, da so na travniku skakali in vežbali, a da jih je Ceferin posoval. Dejal mu je: »Oč! Ne spujte, jaz sem graničar!«. Udaril ga je Ceferin prvi v prsa. Bil je razburjen in mu ni hotel roke poškodovati.

Priča, stari France Ceferin je povedal, da so mu delali na travniku škodo. Opozoril jih je, vsi so odšli, samo David ga je suval. Sunil ga je s čevljem v pazduho in mu roko izpahnil. Priča Dolinar Matevž, star 60 let: »Nisem elizal, da bi graničarje zmerjal. Graničar ga je podrl na tla. Rekel sem mu: »Škodo mu delate, potem ga pa še bijete!«. Me mene je cebil s čevljem v rebra. Dva tedna me je bolelo.« Državni tožilec obtoženec: »Mislite, da boste vi delali pravico. Imate čudne pojme!«. Graničar Todor Mladenovič je povedal, da so kritični dan močno pili in da so potem delali gimnastične vaje na Ceferinovem travniku. Ta je drugače potrdil zagovor obtoženec.

Ves dogodek se je 12. aprila l. 1931 odigral v obmejni Leskovic v Poljanski dolini. Bivši graničar Peter David je bil obsojen na 3 mesece strogega zapor, pogojno za 2 leti, a še pod drugim pogojem, da mora Ceferinu v enem letu plačati odškodnino 3000 Din. David s tožbo ni bil zadovoljen in je prijavil revizijo.

Mariborske vesti:

Pogajanja so se pričela

Preureditev Scherbaumovega mlina v zasilna stanovanja

Na zadnji občinski seji je mestni župan dr. Lipold sprožil vprašanje preureditve Scherbaumovega mlina v Kopaljski ulici v zasilna stanovanja. Stvar je naletela v javnosti na živahen odmev. Moramo pa konstatirati, da ni nova, ampak da so jo razmotrivali že prejšnje občinske uprave. G. Scherbaum je svoje mlinsko poslopje, ki stoji že več let izven obrata, ponujal opetovano mestni občini v nakup. Pogoji so pa bili taki, da bi značil nakup preveliko obremenitev. Razmotrivalo se je takrat tudi vprašanje zgradbe zasilnih stanovanj v tem posloppju. Prevladovalo pa je mišljenje, da ne kaže graditi zasilnih stanovanj za brezdomce v sredini mesta, zato je občina izvedla velikopotezno gradbeno akcijo za cenena stanovanja na mestni periferiji v magdalenskem predmestju. Denar, ki bi se bil porabil za adaptacije in nakup starega mlina, se je plodonosneje naložil v nove zgradbe. Kljub vsem žrtvam pa se ni posrečilo omejiti stanovanjske bede in tako je občina znova prisiljena, da se zanima za projekt s Scherbaumovim mlinom. Lastnik je napravil občini novo ponudbo, to pot mnogo ugodnejšo.

Tragedija starega prevžitkarja

Prevžitkarji so siromaki. Vse življenje so garali in se trudili, ko pa izpše posestvo v druge roke in se umaknejo v kot, se začnejo po navadi žaložiti, ki dostikrat privede do sličnih žalostnih zaključkov in slučajev, kakor se je obravnaval včeraj pred tukajšnjim okrožnim sodiščem, pred senatom trojice. Radi umora sta se zagovarjala mesarski pomočnik Alojz Polanec in posestnik sin Leopold Zorčič, oba iz Trnovskega vrha pri Ptuj. Ozadje žalostnega dogodka, ki je obijico spravil na zatožno klop, riše obtožnica sledeče: V Trnovskem vrhu je imel France Bezjak posestvo, ki ga je izročil leta 1920 svoji omoženi hčerki. Nova lastnika pa sta tako gospodarila, da sta spravila posestvo že leta 1923 na boben. Kupil ga je Anton Zorčič, prvotnemu lastniku Bezjaku pa je ostal le skromen prevžitek v vinčariji. Radi tega prevžitka so se začeli med novim lastnikom in Bezjakom kmalu pepiri in celo tožbe. Bezjak je tožil Zorčiča na izpolnitev obveznosti. Sovražje je stalno naraščalo. Dne 21. aprila t. l. so Zorčiči kopali v vinogradu, nazadnje pa so se zvečer zbrali v vinčariji, kjer je stanoval Bezjak. Ščasoma so se kopaci razšli, ostali so pri Bezjaku le Zorčičev sin Leopold, ki je pohabljen, mesarski pomočnik Polanec in Zorčičeva sestra Marija. Leopold Zorčič se je v pijanosti začel prepirati s prevžitkarjem. V teku prepira je Polanec odšel, vrnil pa se je kmalu nazaj ter se vmešal v spor. Zasadi je dolg mesarski nož, ki ga je imel za škornjem, v mizo, nato pa zgrabil Bezjaka ter ga z vso močjo vrغل na posteljo. Držal ga je za vrat in davil, obenem pa je poklical Zorčiča: »hodi pomagat starega klate«. Ta si ni dal dvakrat reči, odprl je žepni nož ter ga vbadal v Bezjaka. Tedaj je še Polanec segel po mesarskem nožu in oba sta mesarila nesrečnega žrtev. Grozovito klanje je trajalo kake pol ure, nato pa sta ugasila luč, pustila nesrečnega Bezjaka razmesarjenega na postelji ter odšla v temo. Drugo jutro so našli ubogo žrtev mrtvo v postelji, razmesarjeno s strahovitimi ranami. Včerajšnjemu senatu, ki je sodil ob ubijalca, je predsedoval vsr. dr. Tombak, prisednika pa sta bila podpredsednik okrož. sodišča dr. Pichler ter ss. dr. Cemer. Obtožbo je zastopal držav. pravnik dr. Mojnik. Oba sta bila obsojena in sicer Polanec na 10 let, Zorčič pa na 8 let robije.

○ **Po mariborskih župnijah.** Magdalenski kaplan Peter Pribožič pride za kornega vikarja v stolno in mestno župnijo; hočki kaplan Alojzij Juranovič pride istotako za kornega vikarja v tukajšnjo stolno župnijo.

○ **Zanimanje za Mariborski otok.** Nobena pravna ni doživela od gotovih strani toliko kritike, kakor Mariborski otok. Zamerjalo se je bivši občinski upravi, da je napravila mestu nerentabilno podjetje; šele polagoma dozoreva med domačini spoznanje o velikem pomenu, ki ga ima Mariborski otok za mesto in njegov nadaljnji razvoj. In to spoznanje je posledica laskavih priznanj, ki jih izrekajo o Mariborskem otoku tuji. Pokazalo se je to zlasti ob priliki kongresa plinarn in vodovodov. Poleg strokovnjakov so bili na kongresu mnogostevilni mestni župani in predstavniki skoraj vseh jugoslovanskih večjih mest. Največje zanimanje in občudovanje je zbudilo pri njih kopaljšče na otoku. Prosilii so za načrte in proračune; strokovnjaki mariborskega gradbenega urada so jim spričo velikega zanimanja priredili na otoku posebno predavanje o zgradbi kopaljšča.

○ **Mednarodni skakači se srečajo v nedeljo pri skalnihh tekmarh na Mariborskem otoku.** V propagandnem vodnem skakanju nastopijo znani avstrijski reprezentanti Petz (Leoben), Karel (GAK Gradec) in Sauer (GAK) ter dame Walt (letošnja avstrijska prvakinja) ter Lamgruber (obe KAC, Celovec). Pomeritja se z našimi mednarodniki Kordeletom, Zieherlom in drugimi skakači od ljubljanske Ilirije.

○ **Tudi na otoku so se postavili.** Prefetka nedelja je prinesla našim vrlim Maratoncem dva lepa uspeha. Na unionski verandi so si priborili tudi letos prvenstvo Dravske banovine v rokoborbi, na otoku pa so v okviru propagandnega mitinga ob priliki otvoritve laskovalskih naprav v kopaljšču postavili celo nov državni rekord, in sicer v hoji na 5 km, ki jih je obhvaldal Kebrič v 28.11. Tudi maratonska štafeta na 800 m je pobila dosedanj mariborski rekord ter prispela na cilj v 9.19 v postavi Grmovšek, Struel, Stangl, Uratnik.

○ **Maistrovi borei** imajo dne 13. t. m. ob 10 dopoldne v Narodnem domu svoj redni občni zbor.

○ **Jubilej obrtne korporacije.** Tukajšnje združenje mesarskih in klobasičarskih mojstrov prslavi jutri v četrtek 45 letnico svojega plodonosnega obstoja in delovanja. Ob 17 je sestanek članov bratskih združenj in domače uprave ter vabljenih zastopnikov oblasti in korporacij, da se iznesejo vse želje mesarskih obrtnikov v Mariboru. Ob 19 slavnostno zborovanje. Zvečer družabni večer. Vse tri prireditve se vršijo v prostorih odnosno na vrtu Gambirnova restavracije.

○ **Hrana mesto denarja.** Borza dela je doslej dajala brezposelnim za gotovo dobo podporo v gotovini. Viri za to podporo, določeni v proračunu, pa so že usahnili. Brezposelni dobivajo sedaj na borzi dela podporo samo še v obliki nakaznic za brezplačno hrano

Uvidel je, da je poslopje v sedanjem stanju mrtev kapital, ki ga obremenjuje ter je pripravljen skleniti z mestno občino ugodno pogodbo: občina adaptira mlin v stanovanja, najemnina pa si deli z lastnikom. Po gotovi dobi preide vse v njegovo last. Včeraj so se pričela tozadevna podrobna pogajanja. Poslopja si strokovnjaki še niso ogledali ter ni mogoče še izreči sodbe, v koliko je uporabno in koliko stanovanj se bo lahko pridobilo. Zgrajena pa bodo v resnici samo zasilna stanovanja, obstoječa samo iz posameznih sob s štedilnikom, da se bo prostor čimboljše izrabil. Prav tako obstoja namera, da se preureditve izvrše s čim manjšimi investicijami. Upajo, da bodo dobili toliko prostora, da bodo stanovalci sedanjih zasilnih barak našli v novih prostorih streho. Sicer je še vprašanje, če se bo dalo iz poslopja urediti stanovanjsko zgradbo z manjšimi stroški, kakor bi stala druga slična zgradba zlasti, ker bi prišla potem taka stanovanja na periferijo. Ker pa je stvar zelo nujna in jo je treba rešiti še pred pričetkom zime, je treba vsako tozadevno iniciativo pozdraviti ter ji želeči uspeha.

○ **Vajeniški dom.** Slovensko obrtno društvo razvija pod vodstvom kiparja g. Ivana Sojča živahno delavnost. Vso pozornost je sedaj posvetilo zgraditvi vajeniškega doma, ki je za Maribor nujna potreba. Te dni se je vršil sestanek, na katerem se je razpravljalo o tem vprašanju. Ker ni mogoče v sedanjih časih zbrati dovoljnih sredstev, se bo ustanovil poseben sklad, v katerega se bodo stekali dohodki raznih društvenih prireditvev.

○ **Plinske instalacije so se pocenile.** Da se še bolj dvigne uporaba plina, so mestna podjetja znatno znižala instalacijske stroške za plinske dovode in montažo raznih gotilnikov. Tako se je montaža cevi pocenila za 20%, montaža plinskih pip za 5%, kuhalniki za 5%, peči za 5%, toplovodni aparati za 5% in plinski štedilniki za 10%.

○ **Trije pod tovrnim avtom.** Na cesti med Schickerje min Sv. Marjeto se je pripetila v včerajšnji noči nesreča, ki bi lahko potekla za troje življenj usodno. Prevrnil se je tovorni avto, visoko naložen s hrastovimi dogami. Nesreča se je pripetila na popolnoma ravni cesti iz dosedaj nepojasnjenega vzroka. Lastnik tovrnega avtomobila Gorjup iz Sv. Jurja v Slov. goricah je vozil hrastove doge za sodarskega mojstra Ramšaka iz Sv. Trojice v Slov. goricah v Maribor. Poleg vozača sta bila na avtomobilu še sodar Ramšak in njegov 14 letni sin. V St. Lenartu je Gorjup najel drugega šoferja, sam pa se je vrnil domov. Vse je šlo po sreči do bližnje Sv. Marje, ko se je začel avto nenadoma zaletavati z ene strani ceste na drugo ter je končno zagrmel v grabo. Kakor po čudežu so ostali vsi trije potniki nepoškodovani. Velika sreča je bila, da se je v St. Lenartu sin sodarja Ramšaka, ki se je dotlej vozil na dogah, preselil v šofersko kabino. Pokopan pod dogami bi bil našel drugače sigurno smrt.

○ **Lastnega svaka ubil.** Pred nalim senatom tukajšnjega okrožnega sodišča sta se zagovarjala včeraj 24 letni Ivan Sovec in 55 letni posestnik Sori Franc iz Grabšincev pri Gornji Radgoni. Oba sta sodelovala dne 18. aprila letošnjega leta pri uboju posestnika Cirila Lovreca, ki je bil svak obtoženega Soveca. Omenjena dne je prišel Lovrec pred hišo svoje tače ter silil, da mu odpre zaklenjena vrata. Ker se je tača branila, je pričel razsajati ter v jezi razbil vsa okna na hiši. Med razbijanjem sta ga zatekla oba obtožena, ki sta se takrat vrnila domov. Sori je zgrabil za cepič, Sovec pa za sekiro ter sta se spravila nad Lovreca. Zadalna sta mu smrtno poškodbo na glavi. Oba dejanje priznavata, le Sori pravi, da je on mlitil Lovreca po telesu, dočim ga je njegov svak Sovec udarjal s sekiro po glavi. Sovec je bil obsojen na eno leto strogega zapor, Sori Franc na poldrugo leto strogega zapor. Senat je oba obsodil samo radi prekoračenja silobrana in ne zaradi uboja, česar sta bila obdolžena.

Celje

○ **Smrtna nesreča na Zgornji Hudinji.** Včeraj dopoldne ob pol 9 je šla po državni cesti, ki pelje proti Vojniku, 43 letna posestnica Pukmaister Elija iz Vojnika. Blizu kapelice, kjer se odcepi cesta na Zgornjo Hudinjo, je v tistem času pripeljal po cesti mestni avtobus, ki vozi iz Celja na Dobro, nasproti je pa pripeljal tovorni avto iz Maribora, ki je vozil Radensko kislvo tovoro. Tovor je bil težak okrog 4000 kg. Pukmaistrova se je očitno hotela izogniti mestnemu avtobusu, v tistem trenutku je pa privozil iz nasprotni smeri tovorni avto, šofer ni videl pred seboj, ker je avtobus dvignil velk prah, in Pukmaistrova je prišla naravnost pred tovorni avtomobil. Kolesa so ji zdrobila lobanjo, tako da so brizgnili možgani po cesti in je bila takoj mrtva. Naj počiva v miru.

○ **Nesreče. Potočnik Franc,** sin posestnika s Frankolovega, je dne 7. t. m. dajal snopje v mlatilnico. Pri tem ga je pičil gad v levo roko. — Jaromir Rudolf, dlnar iz Svetelke pri Dramljah, je dne 7. t. m. delal pri mlatilnici. Mlatilnica mu je odtrgala tri prste na desni roki. — Berglez Jože, občinski tajnik iz okolice Šmarje pri Jelšah, je dne 7. t. m. tudi imel opraviti pri mlatilnici. Mlatilnica ga je zgrabila za desno roko in mu raztrgala dlan. Vsi ponesrečenci se zdravijo v celjski javni bolnišnici.

○ **Hmeljska letina v Savinjski dolini.** Približno je še čas obiranja hmelja. Prihajajo pa že tudi kupci. Zdi se, da bodo letos kupci tekmovali med seboj, kateremu se bo posrečilo kupiti večjo množino hmelja. Ze danes ponujajo za hmelj po 50 Din, če ga hoče kdo naprej prodati. Hmeljarji dobro vedo, da bo letos po svetu malo hmelja. Vedo tudi, da bo povpraševanje tako močno, kakor ga še ni bilo. Zato se trdno držijo in bodo čakali ugodnega trenutka, da bodo prodali hmelj po taki ceni, kakršna mu letos v tem izrednem povpraševanju gre. Upati je, da si bo letos Savinjska dolina dobro opomogla.

○ **Prekinjena avtobusna vožnja na progi Celje —Podsreda.** Celjski mestni avtobus na progi Celje —Podsreda vsled podrtega mostu med Košnico in Žegrom do nadaljnjega ne vozi.

○ **Upokojenci bivše Avstrije,** ki v Jugoslaviji sploh še niso dobili pokojnine, naj se javijo do konca avgusta z naslovom v restavraciji v Narodnem domu v Celju, da se združijo in potem predložijo skupno prošnjo za izplačanje pokojnin.

○ **Ukradena kakteja.** V noči od nedelje na ponedeljek je neznan zlikovec ukradel gospej Keblž Antoniji, stanujoči v Komenskega ulici št. 10, iz vrta zelo lepo štiripersno kaktejo, vredno okrog 150 Din. Kdor bi dobil tatu, dobi zelo lepo nagrado.

Pošljite naročnino!

Gerberjevo stopnišče

Ljubljana, 8. avgusta.

Dela pri Gerberjevem stopnišču, ki bo spajalo Kongresni trg z nasipom ob Ljubljani, prav lepo napredujejo. Ze sedaj je videti, da bo stopnišče arhitektonsko zelo posrečeno in bo brez dvoma v kras desnemu nabrežju Ljubljane od trimostja do Čevljarskega mostu. Dela vrši stavbeno podjetje Anton Mavrič iz Ljubljane.

Celotno stopnišče bo razen nekaterih betoniranih delov iz izklesanega kamna, deloma iz podpeškega deloma iz starega nabrežinskega. Na obeh straneh stopništa postavljajo delavci dva oboka, pod katerima bo po polzevih stopnicah dostop z nabrežja v spodaj ležeči in že pred leti zgrajeni hodnik. Dela pri obokih so zelo težavna, ker je treba vsak kos kamna dolgo časa klesati, preden dobi obliko, ki je potrebna, da ga more zidar uvrstiti v obok. Vendar gredo dela kljub temu hitro od rok.

Obenem nadaljuje isto podjetje dela na spočnem hodniku, kjer razbijajo delavci s kompresorjem gornji obok kanala, čez katerega bodo potem postavili ravno betonsko ploščo. S spodnjega hodnika bo vodilo k vodi široko in zložno stopnišče, pred katerim bo plavalna in vodi lesena balustrada, tako da bo omogočeno enostavno pristajanje čolnov.

Ko bodo vsa dela na nabrežju in na spodnjem hodniku končana, in ko bo končana seveda tudi regulacija Ljubljane, bo Ljubljana pridobila prav lepo sprehajališče, ki se bo gotovo priljubilo zlasti večernim sprehajalcem.

Živahno poslovanje z realitetami

V bližnji ljubljanski okolici je zadnji čas opazati prav živahno realitetno gibanje. Julija je bilo pri okrajnem sodišču zabeleženih 33 kupnih pogodb, ki navajajo najrazličnejše kupnine od 5000 do 150 tisoč Din. Gre v prvi vrsti za nakup stavbnih parcel v občinah Moste, St. Vid, Gornja Siska in Vič. Tu je zadnji čas tudi živahna stavbna sezona. Cene parcelam od gotovih glavnih prometnih žilah so silno poskočile. Po oddaljenih naseljih okolice je v splošnem poslovanje z realitetami na mrtvi točki. Prodani sta bili le dve večji posestvi za 60.000 do 80.000 Din. Najvišje kupnine so bile tri od 130.000 do 150.000 Din. France Vrhovec iz Ljubljane je kupil posestvo na Viču vlož. št. 877 za 130.000 Din. Izidor Paljevce iz Ljubljane posestvo vl. št. 202 v Mostah za 135.000 Din, a na Zaloški cesti stanujoči Ivan Vostner Kraljevo hišo v Predovičevi ulici na Selu za 150.000 Din.

Kaj bo danes?

Kino Kodeljevo: Ob 20.30: »Predsednike (Ivan Možuhin). Znižane cene.

*

○ **Sv. maša zadušnica** za Mihaela Moskerca, bivšega urednika »Slovenca«, bo jutri ob 7 v frančiškanski cerkvi.

○ **Izlet na grad Otočec pri Novem mestu.** Ker je preteklo nedeljo izlet na počitniško kolonijo Salezijanskega mladinskega doma na gradu Otočcu tako lepo uspel, ga bomo na željo mnogih prihodnjo nedeljo ponovili. Odpelujemo se z izletniškim vlakom ob 5.19 in se vrnemo ob 22.16. Z novomeškega kolodvora na Otočec (8 km) in zvečer nazaj bo vozil avtobus. Na Otočcu bo v grajski kapelici ob 10 sv. maša s pridigo, da jo lahko dobijo tudi tisti, ki pridejo iz Novega mesta peš. Kosilo bo za zmerno ceno na razpolago na koloniji. Za izlet se je priglasiti v Salezijanskem mladinskem domu na Kodeljevem (Tel. 31—62).

○ **Španski izsiljevalec straši tudi po Ljubljani.** Nedavno smo poročali, da je neki mariborski trgovec dobil iz Španije pismo, v katerem ga neznana oseba prosi, naj bi plačal zanj občutno vsoto in ga s tem rešil zapor. Danes je dobil podobno pismo iz Španije tudi neki ljubljanski obrtnik, ki ga je predložil našemu uredništvu. Vi pismo ga prosi neka oseba, ki je podpisana samo z začetnico S. Naj bi mu nujno poslal po neki zaupni osebi 1 milj. 800 tisoč frankov in ga tako rešil iz zapor. Pravi, da bi mu pozneje vrnil, ker ima na nekem kolodvoru v Franciji spravljeno isto vsoto, ki pa je revež ne more dvigniti. Očitno gre tudi v tem slučaju za isto osebo kakor v mariborskem slučaju. Kakšen mednarodni pustolovec, ki ga je svojčas veter najbrž prignat tudi v naše kraje, hoče na ta način priti na lahek in zelo naiven način do denarja.

○ **Tehnični oddelek kraljevske banske uprave v Ljubljani** je preselil svoje uradne prostore v palačo Pokojniškega zavoda, Gledališka ulica št. 8, kjer bo posloval od 9. t. m. dalje. Referat za bano-vinske ceste in mostove je pa v palači Pokojniškega zavoda, objekt III, Gajeva ulica 5, II. nad.

○ **Ljubljanska bolnišnica** je imela predvčerajšnjim v včeraj obilo posla z raznimi ponesre-

Dva požara v eni noči

Slovenska Bistrica, 7. avgusta.

Ni še preteklo teden dni od zadnjega požara, že se je v nedeljo zvečer okrog 10 zasvetilo v smeri proti Črešnjevcu. Gorelo je gospodarsko poslopje Antona Verbeka, posestnika v Leskovcu. Zgorelo je vse do tal. Z veliko težavo se je posrečilo rešiti živino in obvarovati stanovanjsko hišo pred ognjem. Škoda znaša okrog 20.000 dinarjev in je le deloma krita z zavarovalnino.

Komaj se je nekoliko poglelo razburjenje in so šli ljudje k počitku, že je okrog 4 zjutraj požarni rog naznanjal nov požar. Gorelo je v gorski vasi Ritoznoj pri županu. Slovenjebistriški gasilci so takoj oddrveli z avtomobilom in turbino, zaradi strmine pa niso mogli z avtomobilom do požara in so morali nadaljevati svojo pot peš. Goreti je začel zadnji del hleva pri županu Jožetu Goricanu. Ker je bilo vse s slamo krito, je bilo v trenutku

v plamenih. Gorela je že stanovanjska hiša, ko domači še niso vedeli, da gori in so mirno spali. Šele na klice sosedov so se zbudili in videli, v kakšni nevarnosti so. Rešiti niso mogli ničesar razen živine iz gorečega hleva. Pohištvo, obleka, denar, vse je postalo žrtev ognja. Zgorelo je tudi domači pes in vse kokoši. Vžgalo se je tudi sosednje poslopje — viničarija lasti graščine Brunzej. Tudi to poslopje je pogorelo do tal. Pri požaru sta pridno in junaško pomagala gasiti in reševati člana gasilnega društva iz Gornje Bistrice Hinko Juhart in Franc Rupnik. Hotela sta na vsak način rešiti županov denar, pa se jima ni posrečilo, ker je bila skrinja že vsa v plamenih. Slovenjebistriški in zgornjebistriški gasilci so proti 6 omejili požar. Kako je ogenj nastal, ne ve nihče. Škoda je velika in le deloma krita z zavarovalnino. Največ škode trpe viničarjevi, ki jim je pogorelo vse, kar so imeli, niti svoje obleke niso mogli rešiti.

Kraljeva dvojica v Kamniški Bistrici

Kamnik, 8. avgusta.

V ponedeljek dopoldne okrog 8.30 so opazili v Kamniku dvorni avtomobil, ki je v zmernem tempu pasiral mesto. V njem sta bila Nj. Vel. kralj in kraljica v spremstvu adjutanta in direktorja dvornih lovišč g. inž. Dimnika. Takoj se je v Kamniku razširil glas, da je odšla kraljevska dvojica na lov v Kamniško Bistrico. To pa ni bilo točno, ker sta kralj in kraljica odšla samo v Bistrico, od tam pa peš proti dolini Beke, kjer sta se mudila pol ure. V Bistrici sta si ogledala novi dvorec, ki je bil pravkar dograjen po načrtih arh. Plečnika. Okrog 13 je dvorni avtomobil na povratku na Bled pasiral Kamnik. Meščani so kralja in kraljico spoznali in ju povsod pozdravljali.

Zakaj ne klone danes gospod knjigovodja v uradu zaradi strašne vročine? Ali ga ne moti pri delu? Nikakor ne! Saj on je odlične

Kiki bonbone in ti ga tako osvežujejo.

Kdor je **Kiki** se počuti bolje
Kdor je **Kiki** ta je dobre volje,

Kiki čudo osvežuje, se prileže, prija.

PROIZVOD: UNION, ZAGREB.

Zlata poroka

Laško, 7. avgusta.

Izredna slovesnost se je vršila v nedeljo, dne 7. avgusta. Zlato poroko sta obhajala Simon Goršek in njegova žena Marija roj. Romih pos. v Udmatu 67. Pred 50 leti, dne 6. avgusta 1883 sta bila poročena v Trbovljah. Simon Goršek je bil rojen 1858 na Kalobju, žena Marija pa 1859 v Dobju. Bog je blagoslovil njun zakon. Sinovi in hčere in vnuki so spremljali zlatoporoka pred oltar. Bog ju ohrani še mnoga leta pri zdravju in zadovoljnosti.

Nesreča mariborskega profesorja na Jalovcu

Ljubljana, 8. avg.

G. Karo Anton, profesor bogoslovja v mariborskem semenišču, se je te dni podal v Julijske Alpe. Napravil je turo na Jalovec, kamor je prispel v nedeljo zvečer. V ponedeljek zjutraj se je vračal z Jalovca. Na nekem mestu pa mu je pri sestopu spodrsnil pod nogami kamen, na katerega se je oprl. Gospod profesor je padel 20 metrov globoko. Pri padcu se je poškodoval na glavi in obrazu, vrhu tega pa si je še zlomil desno roko.

G. profesorja so prepeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer so ugotovili, da so njegove poškodbe sicer hude, vendar ne nevarne. Gospodu profesorju želimo skorajšnjega okrevanja!

Mariborski teden

od 5. do 15. avgusta 1933

Vsak dan nov program! Danes v sredo ob 20.30 na slikovitem in starodavnem Rotovškem trgu uprizoritev »Celjskih grofov«.

Jutri istotam koncert pesmi in arij, ki jih poje najboljši jugoslovanski tenorist Mario Šimenc. V petek 11. avgusta zopet »Celjski grofje«. Polovična vožnja za dohod v Maribor do 15. avgusta, za odhod do 18. avgusta.

Vlomi v žel. vagon se množe

Zidani most, 8. avgusta.

Železniška policija je zadnji čas neprestano na nogah, da bi izsledila drzno vlomilsko tolpo, ki se je spravila na vlome v železniške vagon in to le na progi od Zagreba do Brežic. Morajo biti pravi strokovnjaki. Od konca julija so v nekaj dneh izvršili kar 4 večje in manjše vlome, pri katerih jim je padlo v plen najrazličnejše blago, tako 9 kg semen za vrtno in poljsko zelenjavo. Pošiljka je bila iz Koprivnice namenjena ljubljanski tržnici Sever & Co. Škoda je znašala 600 Din. Tatovi najbrž s tem plenom niso bili kdovekako zadovoljni, zato so naslednji dan vlomili v prtižajni voz potniškega vlaka. Odnegli so 15 kompletnih železničarskih uniform, ki jih je poslal krojaški mojster K. Pušnik iz Ljubljane v Zagreb. Vrednost uniform znaša 5.845 Din. Nadalje so ukradli iz vagona 12 puloverjev, ki jih je poslala tržnica »Lana« iz Ljubljane v Zagreb in naposedel je bila ukradena bala umetne svile v vrednosti 4.802 Din, tako da trpi železniška uprava zaradi teh vlomov skupno škodo 11.329 Din.

— Pri revmatizmu v glavi, ledjih, plečih, živčnih bolečinah v kolkih, ušesu (Hexenschuss) se uporablja naravna »Franz Josefova« voda z velikim pridom pri vsakdanjem izpiranju prebavnega kanala.

Nova žrtev Save pri Hrastniku

Hrastnik, 8. avgusta.

Našo vas je včeraj popoldne razburila vest, da je v Savi utonil mladi delavec France Denovnik, star šele 20 let. Včerašnji dan je bil silno vroč in so se mnogi odšli hladit v mrzle in deroče savske valove. Med njimi je bil tudi Denovnik. Mladenič je bil zelo pogumen, skoroda predzren. Kljub temu, da je vedel, da ne zna dobro plavati, se je pogнал v deroče valove in se boril z njimi. Nekaj časa se je boril uspešno, kmalu pa je omagal in začel klicati na pomoč. Kopalci, ki so bili na bregu, so slišali njegove obupne klice, toda nihče si ni upal iti za njim v nevarne valove. Tudi ni bilo med njimi nobenega izvežbanea plavca. Denovnik je že izginil pod vodo. Parkrat se je še pokazal nad valovi njegova glava in kos roke, toda kmalu so ga valovi pogoltnili. Njegovo truplo so že čez pol ure našli na znani sipini, kamor Sava navadno naplavlja svoje žrtev. Poskušali so ga sicer obuditi k življenju, toda vsaka pomoč je bila zaman. Mladi delavec je bil mrtev.

Pokojni France Denovnik je bil zaposlen v steklarni in je bil zelo priden in marljiv fant. Bil je znan kot zelo pogumen dečko. To pot pa ga je njegov pogum tiral v smrt. Naj počiva v miru, žalujočim ostalim naše iskreno sožalje!

Smrtna žrtev nesreče

St. Jernej, 7. avgusta.

Preteklo soboto popoldan sta se peljala na vozu Piletič Franc in žena Antonija iz Brežic domov v Gornji Malarovec. Na oglu pri Lampetovi hiši se je konj hipoma prestrašil motornega kolesa; udaril je Piletiča v prsa in mu nalomil dve rebri. Tudi žena je dobila nekaj poškodb na nogah, pa niso tako hude. Piletiča so odpeljali v bolnišnico v Novo mesto. Čujemo, da ne bo hudih posledic. — V nedeljo se je pripetila hujša nesreča, ki je zahtevala smrtno žrtev. Cviklvo oče iz Miho-vice se je vračal domov iz vinograda. Na cesti blizu dirkališča je prihitel avto. Cviklvo je mislil, da bo še pravočasno prišel čez cesto, pa ga je avto prehitel in ga udaril tako močno, da se je mož nezavesten zgrudil. Še pri življenju v zadnjih dneh je prejel sv. maziljenje. Večna luč naj mu sveti! Preostale naj tolaži v bridki žalosti ljubi Bog!

Advokat dr. Lojze Čampa

vljudno naznanja cenj. občinstvu, da je
otvoril odvetniško pisarno
v Ljubljani, Aleksandrova cesta št. 4
Palača Viktorija, Mezanin

Koledar

Sreda 9. avgusta: Janez Vianney, spoznavalec; Peter F.

Osebnosti

— Duhovniške spremembe v lavantinski škofiji. Za upravitelja dekanije Stari trg je imenovan Franc Ka. Meško, duh. svetnik in župnik v Selah pri Slovenjgradcu. — Kaplan v Jarenini Ignacij Malej je imenovan za provizorja v Trbovljah, Josip Schön-dorfer, kaplan v Ljutomeru, pride za kaplana k Sv. Magdaleni v Maribor. Načrtavljeno so še sledeči novomašniki: Štefan Čakša pride za kaplana v Loko pri Zidanem mostu, Ivan Čokl v Hoče, Danilo Halas v Ljutomer, Jože Orešnik v Braslovče, Jože Varga v Gornjo Radgono.

— V naši mornarici so bili odrejeni po službeni potrebi na službo na kr. brod »Dalmacija« poročnik korvete Bruno Ševčič; na službo na kr. brod »Dubrovnik« poročnik korvete Franc Dolinšek in novoimenovani poročniki korvete Vekoslav Plantan, Daniel Gangl, Hinko Luteroti in Viktor Kobol; na službo na kr. brod »Zmaj« novoimenovani poročniki korvete Miroslav Mihelič, Rudolf Rabar in Vinko Grošelj; na službo na kr. brod »Hvar« novoimenovana poročnika korvete Milan Luger in Radoslav Sajc; na službo na kr. brod »Krivonja« poročnik korvete Josip Dujmovič; za vršila dolžnosti poveljnika kr. vedete »Stražar« poročnik korvete Franjo Valentičič; na službo na kr. torpiljarko »T 8« poročnik fregate Anton Jukasi; na službo na kr. monitor »Vardar« poročnik korvete Matko Rismondo; na službo na kr. rečni remorker »Cec« poročnik korvete Vinko Petrič; na službo na kr. rečni remorker »Triglav« poročnik korvete Evgen Veselič; na službo v mornariški oddelku na ekadarskem jezeru poročnik Korvete Hrvoje Gregorin; na službo v hidrografskega urad mornarice poročnik fregate Anton Razingar; na službo na kr. brod »Jadran« poročniki korvete Ivo Šibenik, Slavko Kirhmajer in intendantski podporočnik Lovro Faktorin; na službo na kr. brod »Vila« poročnik bojnega broda II. razr. Jurij Bonacič; na službo na kr. brod »Kobač« poročnik korvete Franc Misjak; na službo na kr. torpiljarko »T 5« poročnik korvete Pavel Planinšek; na službo na kr. borbeni čoln »Uskok« poročnik korvete Bojan Marok in na službo na kr. monitor »Vardar« poročnik korvete Ladislav Lah.

— Napredovala sta v VIII. položajno skupino nadzornik delavnice avtopoveljstva IV. armijske oblasti Josip Golob in dr. mojster-pulkar na službi pri voj. tehničnem zavodu Danilo Jelšič.

— Imenovana sta za uradniška pripravnika v VIII. položajni skupini za sodno stroko v vojski in mornarici diplomirani pravnik Slavko Kovačević na službo pri referentu sodstva poveljstva potiske divizijske oblasti in diplomirani pravnik Vladimir Spornjak na službo pri referentu sodstva poveljstva moravske divizijske oblasti.

Zjutraj vesela, ko trenira sport

kadar skače po vodi,
kadar lovi žogo —
in zvečer zopet ži.
vahna ženska, ki se
popolnoma zaveda
svoje lepote, nego-
vana do koncev pr-
stov: Elida Creme de
chaque heure neguje
nje kožo zares skrb-
no, jo naredi než-
no in lepo medlo.

ELIDA

Creme de chaque heure

Ostale vesti

— Nov advokat. Z današnjim dnem je otvoril v Ljubljani na Aleksandrovi cesti 4 — Viktorija, mezzanin, odvetniško pisarno dr. Lojze Čampa, ki se je svojačasno udejstvoval tudi kot časnika v Ljubljani in Belgradu. Svojemu bivšemu tovarišu želimo v novem poklicu mnogo uspeha.

— Kat. akad. teden v Pragi. Kakor je »Slovenec« že poročal, se vrši v Pragi od dne 28. septembra do 6. oktobra v samostanu sv. Marketa v Brevnovu kat. akad. teden. Predavajo priznani učenjaki o sodobnih vprašanjih. Pogoji za udeležbo je srednja šola. Obiskovalci tega tedna dobijo poseben izkaz o obisku tedna. Stroški bodo izredno nizki. Za vse, stanovanje in hrano ves teden, se plača samo 30 Kč, t. j. 60 Din. Vožnja po čeških progah polovična. Kdor bi želel podrobnih pojasn., naj se obrne na naslov: Stanislav Krekar, Zapuže 17, p. št. Vid nad Ljubljano.

STARSEM

priporočamo za člane družine, ki imajo blede lica, slabe živce in so brez teka. »ENERGIN« za okrepitev krvi, živcev in teka. Odraslim tri likerske čašice »ENERGINA«; otrokom tri male žličke »ENERGINA«.

»ENERGIN« se dobiva v lekarnah, pol litra 35 Din.

— Poljski akademiki na Jadranu. V Split so se pripeljali poljski akademiki pod vodstvom g. Artemskega. Navdušeni so nad lepoto našega Primorja.

— Sodne takse v juniju. Po statistiki apelacijskega sodišča v Ljubljani je bilo junija plačano na sodnih taksah pri vseh sodiščih v Sloveniji 901.607 Din, Seznam za julij še ni izpolnjen, pač pa je zanimivo, da so stranke julija plačale pri okrožnih sodiščih v Ljubljani 29.413 Din, v Mariboru 27.585 Din in v Celju 7.523 Din.

— Odbor Podpor. društva železniških uslužbencev in upokojevcv v Ljubljani sklicuje za 22. oktobra 1933 ob 14 v dvorani hotela Union, izredni občni zbor na podlagi člena 8 društvenih pravil. Dnevni red in eventuelne druge stvari objavimo kasneje. — Odbor.

— 18-mesečni otročiček — žrtev opekline. Na Klancu pri Kranju se je včeraj pripetila huda nesreča, ki je zahtevala življenje nedolžnega 18-mesečnega otročka. V družini delavca Kroparja je mati prala. Okrog njese je skafu vrele vode, v katerega se je zadel in ga prevrnil nase. Vrela voda je otročička poparila po vsem telesu. Sicer so ga takoj odpeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer pa mu niso mogli kljub vsemu prizadevanju več rešiti življenja. Nesrečni otročiček je včeraj dopoldne podlegel opeklinam. — Ta nesreča naj bo zopet resen opomin našim materam, naj pri takih hišnih delih, kakor so pranje, kuhanje in podobno, pazijo na svoje otroke.

— Kdor se boče ohraniti svežega in zdravega, naj jemlje tedensko enkrat ali dvakrat pred zajutrekom kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice. Zdravniška poročila iz bolnišnic dokazujejo, da radi jemljejo »Franz-Josef« vodo posebno bolniki na želodcu, črevesu, jetrih, ledvicah in žolču, ker brez neprijetnih občutkov in posledic točno odvajajo.

— Smrten padec 55 letnega hlapca. 55 letni hlapec Franc Zagar, uslužben pri županu Gartožič v Devici Mariji v Polju je v ponedeljek zvečer vzel na lestvi na skedenj. Naenkrat je padel z vrha lestve na betonirano tla in obležal nezavesten. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnišnico, Zagar se je pri padcu močno poškodoval po glavi in utrpel tudi močan možganski pretres. Vsa zdravniška pomoč je bila zaman in včeraj dopoldne je podlegel poškodbam.

— Obsojen gostilničar. Zanimiv slučaj je bil pred sodnikom-podincem ljubljanskega okrožnega sodišča. Neki gostilničar F. K. iz moravske okolice je koncem marca napojil tri 13-letne šolarje z žganjem. Dal jim je več šilc pelinkovca in enemu še 2 šilce hruševca. Zapeljal je te šolarje, da so se opijali na javnem kraju v gostilni, čeprav kazenski zakon strogo prepoveduje gostilničarjem, dajati alkoholne pijače mladini, pod 16 let star. Gostilničar je bil obsojen na 1000 Din denarne kazni, za enkrat pogojno za 2 leti.

— Odvedena? Mestno načelstvo v Ptuj je obvestilo ljubljansko policijo, da je izginila 15-letna Marija Cesar, rodom iz Gradca. Dekle govori slovensko, hrvaško in nemško in je čedno oblečeno. Odpeljana je bila iz Ptuja po neki starejši ženski, najbrž v Zagreb ter obstoja bojazen, da dekle postane žrtev brezvestnih trgovcev z dekleti.

— Slepec potegnil iz vode potapljalčevega. V Sutomiščici v bližini Splita je po nesrečnem naključju padel v morje preglednik finančne kontrole, Studen. Z njim je bil v družbi slepec Jozo Plivo. Ta je na klice potapljalčevega se brez pomisleka skočil v morje in se potopil pod vodo.

Zgolj s tipanjem se mu je posrečilo, da je v globini 7 metrov dosegel utopljenca in ga izvel iz vode. Na bregu ga je z umetnim dihanjem pripravil zopet k zavesti.

— Avtomobilska nesreča znanega belgrajkega profesorja. V Sremski Mitrovici se je v nedeljo popoldne pripetila huda avtomobilska nesreča, pri kateri se je resno poškodoval vseučiliški profesor in šef kirurškega oddelka državne bolnišnice v Belgradu, dr. Milivoj Kostić. Dr. Kostiću so se pri nesreči zlomila tri rebra in si je poleg tega močno poškodoval notranje organe. Njegovo stanje je zelo resno. Nujno potrebna bi bila operacija, vendar jo dr. Kostić energično odklanja.

— Nevaren ogenj na zagrebškem velesejmu. Na prostoru zagrebškega velesejma je predvčerajšnjim nastal požar, ki bi prav lahko postal katastrofal. Vnel se je neki zasebni paviljon, ki je bil v hipu v plamenih. Gasilci so bili na mestu v 10 minutah ter so preprečili, da se ni požar razširil na ostale paviljone, kar bi povzročilo ogromno katastrofo.

— Red in pravilo maše. Za liturgično gibanje ki se je že povsod v naših župnijah počelo, je zelo primeren molitvenik »Red in pravilo maše«. Za vse nedelje in praznike v letu so zdaj maše v skupnem molitveniku zbrane in v ličen ovitek povezane. Za vsakega vernika je to zelo primeren molitvenik, ki ga lahko sam pri maši rabi in tako najbolj sledi liturgiji cerkve. Molitvenik je založila Caritas v Celovcu in se naroči v Misijonski pisarni v Ljubljani, Semeniška ul. 2. Cena molitveniku je 20 Din in pri naročilu 10 izvodov skupaj, se dobi 1 izvod povrh. Seveda se dobe tudi nevezane vloge za posamezne nedelje (a 0,25 Din) kakor tudi Red in pravilo (navadne molitve pri vsaki maši) a 2 Din.

— Katoliška liturgika. Spisal dr. Fr. Ušeničnik. V Ljubljani 1933. Založila Jugoslovanska knjigarna. Strani XIV, 373, 8°. — Pisatelj je v drugi izdaji Pastoralnega bogoslovja iz tehtnih, stvarnih razlogov izločil liturgična vprašanja in obdelal liturgiko v posebni knjigi. Knjiga je namenjena klerikom na teološki fakulteti in bogoslovnih učiliščih. Služila pa bo tudi mašnikom v praktičnem dušnem pastirstvu. Zato je pisatelj zgodovinskemu razvoju svetih obredov dodal sedaj veljavne določbe za posamezna liturgična opravila. V dobi, ko se povsod probuja živo zanimanje za liturgijo, bodo tudi akademsko izobraženi laiki brali knjigo s pridom in veseljem: ob tem branju bodo bolj in bolj umevali čudovito umetnost cerkvenega leta, nedelje in praznike, liturgijo postnega časa in velikega tedna, pred vsem pa obrede sv. daritve in globoki pomen simbolov, svetih znamenj pri zakramentih in zakramentalih. Cena broš. zv. je 96 Din, vez. v pol-platno 110 Din, vez. v pol-usnje 125 Din.

— Sanatorij v Mariboru. Gosposka 49, tel. 23-38, zopet otvoren. Prosta izbira zdravnikov. Cene zmerne. Vodja primarij dr. Černič.

— Ernest Prah, trgovec, Ruža Golob, roj. Kogelnik, učiteljica, poročena. — Črna pri Prevaljah, Vuzenica.

— Cenj. čitatelje opozarjamo na današnji oglaš. »Mednarodni velesejem v Pragici«.

— Pri prehlajenju, hripi, vnetju v vratu, oteklih mandljah, živčnih bolečinah, trganju v udih, stori-te dobro, če poskrbite za vsakdanje izpraznjenje črevesa s tem, da popijete pol čaše naravne »Franz Josefove« grenčice.

Ptuj

Visok obisk v Ptuj. V ponedeljek 7. t. m. sta posetila Ptuj splitski škof Bonefatič in don Bulič, ki se nahajata v Rogški Slatini na oddihu. Visoka gosta je pozdravil kot zastopnik muzejskega društva g. dr. Alojzij Remec. Ogledala sta si ptujске zanimivosti kakor muzej, mitrov tempelj na Hajdini, ptujski grad ter proštijo in minoritsko cerkev. Dalje časa sta se mudila v minoritskem samostanu. Proti večeru sta se vrnila v Rogško Slatino.

Umestitev novega župnika. V nedeljo se je vršila pri Sv. Vidu pri Ptuj slovesna umestitev novega župnika g. p. Gabriela Cevca. Izvršil jo je završki dekan g. Škamlec, ki je slovesno vpeljal in predstavil faranom njihovega novega župnika. Po izvršeni umestitvi je imel ob 10 slovesno službo božjo ob asistenci gg. dekana Škamleca, župnika duh. svetnika Alfonza Sveta, patra Pojškeca ter 8 minoritskih klerikov pod vodstvom njihovega magistra p. Srečka Auerja iz Ptuja. Slovesnosti so se udeležili še drugi odlični gospodje med njimi tudi g. p. provincial dr. Bernardin Polonijo in gvardijan ptujskega minoritskega samostana g. p. Ciril Sparožič. Kakor znano je omenjena župnija inkorporirana minoritskemu redu. Od leta 1927 do sedaj je radi pomanjkanja minoritskih patrov bila zasedena od posvetnih duhovnikov in je prišla tako zopet v oblast lastnega reda.

Strela povzročila požar. Ob priliki zadnjega ne-urja, ki je razsajalo po ptujski okolici, je strela udarila v hišo posestnika Franca Čerina v Trdobojcih, občina Gruškovje. Hiša je zgorela do zidovja; zgorelo je nekaj pohištva, obleka ter 8000 kg sena, ki je bilo zloženo v bližini. Škoda znaša okrog 28.000 Din je krita le deloma z zavarovalnino.

V smeti z zdravili!

Priprosto ljudstvo lekarniškim zdravilom ni nikoli prav zaupalo, pa tudi nekateri razumniki je že vrigel stekleničice in škatlice, ki so mu jih na zdravnikov predpis nanegli iz lekarne, v smeti. Vsi ti bodo s tihim veseljem čitali, kar je pravkar napisal o lekarniških zdravilih v londonski »The Week-end Review«: neki zdravnik, ki se pa vse-kakor ni podpisal. Tako se izpoveduje:

Odkritosrčen zdravnik si je svest, da je devet desetink vseh zdravil, ki jih zapiše, brez vsake vrednosti. Zakaj pa jih potem predpisuje? Ker bolnik, če mu nič ne zapiše, misli, da nisi zanj ničesar storil, in bo po vsej priliki odšel k drugemu zdravniku. Ta se že spozna v svojem poslu in bo bolniku predpisal steklenico zdravil ter mu obenem naročil, naj čez 14 dni zopet pride. In najbolj čudno je, da ta prva steklenica na bolnika res dobro učinkuje. Seveda pa je zdravilo samo na tem uspehu popolnoma nedolžno, marveč krepi bolnika le zaupanje, ki ga ima v zdravniku in njegove odredbe. Če zaupanje popusti, zapiše zdravnik novo, še boljše zdravilo in tako dalje brez konca in kraja.

Resnica je, da nekatera zdravila in lečila včasih ugodno učinkujejo proti bolezenskim znakom.

Letalec na jadra Schmidt, ko je po 36 in pol urnem vztrajanju v zraku, srečno pristal in postavil nov skoraj neverjeten svetovni rekord.

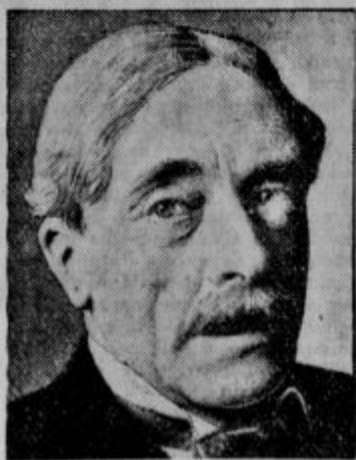
Dan katoliškega časopisja na Japonskem

Prvo nedeljo meseca junija so katoliški dostojanstveniki Japonske priredili prvi dan katoliškega tiska na Japonskem. Japonski katoliki so ob tej priliki priredili veliko propagando ne samo med verniki, ampak tudi med pagani in drugoverci. Na katoliškem vseučilišču v Tokiju so bile ob tej priliki koncertne akademije in propagandne kino predstave. Na ulicah so katoliški dijaki ta dan zastopali deliti vsem mimoidočim japonski katoliški dnevnik »Nippon Catholic Shinbun«, to je imelo za posledico precejšnje zvišanje naročnikov v Tokiju.

Pogled v tajne carskih grobov

Sovjetska vlada je bila nedavno sklenila, da se odpro krste pokojnih carjev, ki počivajo v kripti cerkve sv. Petra in Pavla v Leningradu, in pobero iz njih morebitni zakladi. To nalogo je poverila posebni komisiji. Kakor znano, so mrtve carje vedno balzamirali, in ker je bila ta umetnost v Rusiji zelo razvita, so trupla večinoma prav dobro ohranjena. Krste stoje v polkrogu. Začeli so s krsto Aleksandra III. Car je ležal v uniformi gardnega generala; na prsih je imel mnogoštevilna odlikovanja, vsa posuta z dragimi kamni. Dragulje je komisija pobrala in vzela tudi meč, ki je bil okrašen z biseri. Nato so krsto zopet zaprli. Enaka usoda je doletela dragocenosti, ki so se nahajale v krstah Aleksandra II., Nikolaja I. in Katarine I. Ko so pa odprli grob Aleksandra I., so našli krsto prazno. Tako bi bila potrjena ljudska govorica, da je ta car vprizoril svojo navidezno smrt in pogreb, sam pa pobegnil v Sibirijo, kjer je nepoznan preživel ostanek svojega življenja.

Kot zadnjo so odprli krsto Petra Velikega. Truplo je bilo tako dobro ohranjeno in obraz je imel tako žive poteze, da je navzoče prevzela groza. Nasprotno pa je bil Peter Veliki oblečen v zelo skromna oblačila in brez vseh dragocenosti. V sklenjenih rokah je držal le državni pečat in ob straneh so mu bili položeni majhni leseni modeli zgradb, ki jih je bil dal postaviti v Petrogradu, in pa zastava. Molče je komisija zapečatila tudi krsto velikega vladarja, ki so mu sovjeti vzeli celo ime prestolice, katero je bil iz nič ustvaril.

Francoski pisatelj Paul Valéry, ki je bil imenovan za rektorja novoustanovljene srednjemorske univerze v Nizzi.

Tako n. pr. morfij teši bolečine in aspirin potolaži glavobol; razna narkotična sredstva pospešujejo spanje; ricinovo olje učinkuje vsakokrat proti zaprtosti; železo je dobro proti slabokrvnosti; strihnin krepki, bromove spojine pomirjajo živce itd. Toda nobeno izmed teh sredstev pa ne ozdravi bolezni same, ki povzroča navedene simptome. Ta sredstva so celo v toliko nevarna, da utegeje zapeljati bolnika in zdravnika, da se držita le znakov bolezni, zanemarijata pa njene vzroke. Mimo zdravil, ki se dajo bolj ali manj uspešno uporabiti proti bolezenskim simptomom, se pa prodaja še nešteto zdravil, ki nimajo druge vrednosti od tiste, ki jim jo pripisuje samoprevvara bolnikov.

Še slabše je z zdravili, ki jim pripisujejo kak poseben učinek. Neko sredstvo utegne n. pr. uničiti bacil jetike, če se nahaja izven človeškega telesa. Drugo vprašanje pa je, kako z njim zatreti baci v človeškem organizmu. Prvič: kako naj sredstvo tako koncentriramo, da bo dejansko učinkovalo na baci, in drugič: če je taka koncentracija mogoča, utegne biti smrtonosna ne samo za bacil, marveč tudi za bolnika samega. Slednjič so obširna raziskavanja podala dokaz, da sredstva v telesnem ustroju ne delujejo na taisti način kakor v poizkusni celi.

Največje zmagoslavje je dosegla kemična terapija v Ehrlichovem odkritju, da organske arzenove spojine uničijo sifilidne kali. Tu imamo redke slučaje, da neko sredstvo učinkuje proti bolezni sami. Na splošno pa lahko rečemo, da med neštetiimi boleznimi, ki tarejo ljudi, pravzaprav ni nobena, ki bi se dala ozdraviti s steklenico zdravila.

Pač pa je mogoče vplivati na bolezni s pomočjo naravnih snovi. Najbolj znan je zgled, da moremo kretene, bebe napraviti za normalne ljudi, če jim dajemo uživati žlezni preparat in začnemo z zdravljenjem dovolj zgodaj. Učinkujejo temeljno snov moremo danes v laboratoriju sintetično izdelati. V tem slučaju dajemo telesu zgolj neko snov, ki mu je manjka, a je za naraven razvoj neobhodno potrebna. Podobno je z insulinom pri sladkorni bolezni. Insulin sladkorne bolezni pravzaprav ne zdravi, pač pa preskrbuje bolnika s snovjo, katere je potreben. Isto velja o vitaminih, ki jih uspešno uporabljamo proti raznim boleznim. Danes se zdravniki veliko bolj zanimajo za prehrano ljudi kakor kdaj prej. Uveljavlja se prepričanje, da je napačna prehrana veliko česče vzrok raznim boleznim, kakor se nam dozda niti sanjala ni.

Dr. Hugo Eckener, znameniti vodja Zeppelinovih zrakoplovov, ki obhaja dne 10. t. m. 65. rojstni dan.

Včasi so žene podobne časniku

To vprašanje je razpisal neki ameriški list in prejel nešteto odgovorov, ki se jim pa pozna, da ponajveč izvirajo od moških. Neki Newyorčan piše: »Vsak naj ima svoj lasten časnik in se ne peča z drugimi.« Nekdo drug meni: »Ženska hoče vse vedeti in povedati kakor časnik.« — »Na svojo ženo in na svoj dnevnik se vedno jezimo, pa ne moremo biti ne brez te ne brez onega,« pravi tretji. Neki čikaški mož je ugotovil, da hočeta imeti žena in časnik vedno zadnjo besedo. »Žena in časnik sta zanimiva in nam lepšata življenje,« se je navdušeno glasil eden izmed odgovorov, ki ga pa pripisujejo ženski...

Poletje!

Angleški farmarji se upirajo bobnu: kakor v Ameriki in Nemčiji, tako so se kmetje tudi na Angleskem postavili po robu mnogoštevilnim prisil. dražbam.

Najsevernejša železnica na svetu

Sovjetska vlada je odposlala ekspedicijo, ki naj izvrši vsa potrebna predela za železniško progo Varkuta-Jugorski šar v polarnem ozemlju. Progo, ki bo izmed vseh železnic najvišje na severu, začno delati leta 1934 in bo dolga 320 km. Služila bo posebno prevažanju premoga.

Belo oblečen vdovec

Nameščencu nekega pariškega pogrebnege zavoda je umrla žena. Šel je za pogrebom v popolnoma beli obleki, tudi klobuk in čevlji so bili beli. Ko so ga znanci vprašali, kako je mogel kaj takega storiti, je dejal: »Nasprotno, kako bi bil mogel iti za ženinih pogrebom v taisti obleki, kakor dan za dnevom spremljam na zadnji poti čisto tuje ljudi?«

Nečloveške žrtve v Sudanu

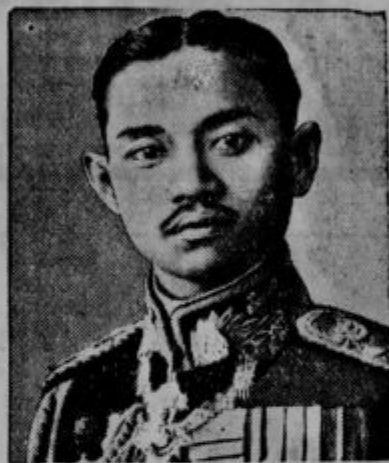
Med prebivalstvom v Sudanu so še danes vkljub prizadevanju misijonarjev v veljavi nečloveške navade. Ko je nekemu očetu zbolel otrok, se je šel oče obesiti, češ da bo na ta način rešil otroka smrti. Ko je zbolela neka deklica, ki se je pripravljala na krst, je misijonar, da bi deklico krstil pred smrtjo, hitel na njen dom. Toda nasproti so mu pritekli domačini rekoč, da je deklica že ozdravela, pač pa se je njena mati obesila. Zli duhovi da so zahtevali žrtve; da bi pa dekle ostalo živo, se jim je mati žrtvovala.

Neizpolnjiva naloga

Pariška akademija znanosti je morala že tretjič odgoditi razdelitev nagrade 100.000 frankov, ker ni bilo zanj nobenega kandidata. Nagrado je ustanovil Guzman za tistega, »ki bi našel sredstvo, za sporazumevanje s kako drugo zvezdo«. Akademija je zdaj pogoje izpremenila tako, da l. 1935. dobi nagrado 500.000 frankov, »kdor bo dosegel resen znanstven napredek v natančnem poznavanju planetov našega sončnega sistema.«

Francoska letalca Paul Codos (levo) in Maurice Rossi, ki sta odletela iz Newyorka v Turčijo; na poti ne nameravata nikjer pristati in hočeta tako doseči nov svetovni rekord v poletih na dolgih progah.

Siamski cesar Prahatispos, ki mu skuša sedanjja vladna klika potegniti iz rok vso oblast in uvesti diktaturo

Pozabljen profesor. Pred dobrimi 50 leti je bil na ljubljanski realni profesor risanja Gl., ki se ga stari Ljubljančanje gotovo že spominjajo. Pri njegovih urah risanja ni smel viseti nikdar noben klobuk na obešalniki na zidu. Pa pride nekega dne v šolo in obesi svoj klobuk na steno. Ko gre kmalu potem po razredu, zapazi klobuk na zidu. Pa se razsrdi in zakriči: »Kaj vam nisem že večkrat rekel, da ne trpim, da bi visel med mojo uro klobuk na zidu! Čigar je klobuk, doli z njim!« Toda klobuk je ostal na obešalniku. To ga še bolj razsrdi in zakriči: Če ne vzamete klobuka doli, ga vržem skozi okno.« Dijaki so se muzali in bi se radi smejali, pa se niso upali, klobuk pa je ostal zopet na steni. To je bilo pa razjarjenemu profesorju že odveč. Gre k zidu in vrže klobuk skozi okno. Ko pa mine ura in hoče domov, išče klobuk, pa ga ne najde. In zopet se razkači: »Kje je moj klobuk? Kdo ga je vzel, sem ž njim!« Pa se eden dijakov osrči in pravi: »Gospod profesor, skozi okno ste ga vrgli.«

V šoli: »Kateri čas je to, če pravim: Odpotavl sem?«

»To je pretekli čas, gospod učitelj.«

»Če pa pravim: Odpotujem?«

»To je pa počitniški čas.«

Gost ogleduje pečeno. »To je pol race?«
»Da, čisto natančno.«
»Potem prosim, da mi prinesete raje druge polovice.«

Znanstvenik: »Dokazano je, da more komar letati 14 ur, ne da bi sedel.«
Opikanec: »Čemu za vraga pa tega ne stori?«

»Očka, kaj še zdaj nisi končal moje šolske naloge?«

Blagodejni učinek jasnosti o denarnem vprašanju

Francoški finančni minister Georges Bonnet je lahko izjavil častnikom, da je bilo notranjega državnega posojila podpisane za tri milijarde več, kakor je bilo potrebno.

Kdor hoče pravilno oceniti to vest, mora vedeti, da se v Franciji ne razpisujejo notranja posojila pod kakršnimkoli političnim pritiskom, ker je Francija še vedno demokratska država. Takšna vest iz Italije ali iz katerekoli države, ki je podvržena fašističnemu režimu, ni seveda ne pomenila mnogo za presojo likvidnosti in denarnega trga sploh v državi. Če so Francozi podpisali 3 milijarde več posojila, kakor bi bilo potrebno, je to znamenje, da imajo zaupanje v državo, pa tudi znamenje, da plava Pariz v denarni preobilici. Dejstvo je, da je v zadnjem času ponudba denarja čedalje večja. Takoj po zaključku londonske konference se je opazila na pariški borzi mnogo večja ponudba v denarju, kakor poprej. Vrnilo se je posebno zaupanje v frank, in to po odločitvi izjavah finančnega ministra Bonneta, da Francija na noben način ne misli na inflacijo. Tako je na primer diskont izven banke nazadoval od 1 13/16% v ju-

niju na 1 5/8% na koncu julija. Tudi obresti denarja po vidu so nazadovale od 1 1/4% na 1%. Denar je danes torej precej cenejši.

Opaziti se dotok denarja iz inozemstva, tako precej iz Anglije. Tudi Narodna banka je povišala inkaso zlata v juniju in juliju za 1 milijardo, in sicer na 82 milijard. Splošno sodijo, da je povečanje likvidnosti in zboljšanje denarnega trga v zvezi s težaviranjem denarja, torej ne samo z dotokom zlata iz inozemstva. Posledice težaviranja se torej ne čutijo več, temveč so stiskali odprli svoje blagajne in silijo z denarjem zopet na trg. Prepričani so se, da je denar v blagajni mrtev kapital in ga hočejo sedaj zopet naložiti. V francoskih finančnih krogih podpirajo to poslednjo dejstvo, da je psiho-loški moment v denarnem pogledu izredne važnosti. Ko je vlada odločno izjavila, da hoče vzdržati valuto na sedanji višini, se je tudi zaupanje v denar povrnilo. Tako zaključuje svoje borzno poročilo neki pariški izvedenec: Zadoštuje, da vlada razvzame jasno stališče v pogledu valute in na ta način razprši neutemeljen strah, ki se nastane splošno olajšanje glede kreditnih pogojev.

Skupen nastop trgovskih zbornic

Na pobudo zagrebske trgovske zbornice je bil za včerajšnji dan sklican skupen nastop vseh zbornic, ki naj bi pokazal edinstvo večine trgovskih zbornic glede vidikov za rešitev današnjega gospodarskega položaja v Jugoslaviji. Že prej je bila v Zagrebu sklicana informativna konferenca predstavnikov najvažnejših zagrebskih gospodarskih organizacij. Na tem sestanku je bilo rečeno, da se morajo gospodarski krogi vse države dogovoriti vsaj glede teh programnih točk: 1) obrestno mero je treba znižati, 2) zakon o zaščiti kmetu je treba odpraviti ali vsaj temeljito revidirati, 3) treba je ukreniti vse potrebno, da se poživi kreditno poslovanje v državi. Zdi se, da tudi na sedanjem sestanku v Zagrebu razpravljajo na podlagi tega programa. »Trgovski list«, ki je glasilo trgovskih in industrijskih krogov v Sloveniji, pravi, da je naloga tega sestanka tudi ta, da nastopi proti fatalizmu v javnem življenju. »V našem narodu je mnogo nagnjenja za fatalizem. Ta se kaže dostikrat tudi v javnem življenju. Naj bo položaj še tako resen, naj bo pomoč še tako nujna, vendar ni mogoče doseči, da bi se res kaj pomembnega ukrenilo. Naravnost z orijentalnim fatalizmom se prepušča, da najde čas odpomoči in zdravljenja. Za ta fatalizem gospodarski krogi nimajo smisla in ga ne smejo imeti; kajti ta fatalizem je v današnjih razmerah čisto negativizem, ni drugega kot kaznivna brezbržnost.« Ker nimamo v naši državi kmetijskih zbornic, ni kmetu dana možnost, da bi tudi on povedal svojo besedo, ki bi se vselej gotovo ne ujemala z besedo trgovcev in industrijcev. V ostalem ujemala z besedo trgovcev in industrijcev. V ostalem ukreniti, da se gospodarski položaj, posebno kreditno vprašanje nazadnje. K vprašanju se povrnemo, ko bodo objavljeni sklepi zagrebskega posvetovalja.

Nadaljni krediti hmeljarjem

Privatna agrarna banka v Belgradu je dovolila nadaljnji kredit po 200.000 Din za obriranje in sušenje hmelja pod istimi pogoji kakor pri prvem kreditu po 500.000. Interesenti naj se takoj javijo v svrhu podpisa potrebnih listin v pisarni Savinjske posojilnice v Zalcu.

Licitacija za nabavo kuriva

Kr. banska uprava dravske banovine v Ljubljani razpisuje na podlagi čl. 82 do 105 zakona o državnem računovodstvu in čl. 72 pravilnika o delu računovodstvenih odsekov javno pismeno ofertalno licitacijo za nabavo kuriva za področje okrajna načelstva. Licitacija se bo vršila dne 30. avgusta 1933 ob 10 v sobi št. 21 palače banske uprave na Bleiweisovi cesti št. 10.

Vsak ponudnik mora položiti najkasneje eno uro pred pričetkom licitacije kavcijo 10% skupne vrednosti ponudene dobave v gotovini ali vrednostnih papirjih navedenih v čl. 88 zakona o državnem računovodstvu pri blagajni finančnega oddelka kr. banske uprave. Vložne knjižice denarnih zavodov se pravilno ne sprejemajo za kavcijo. Dalje morajo ponudniki predložiti predsedniku licitacijske komisije potrdilo o zadržateljski sposobnosti in potrdilo o poravnavi vseh davkov. Isto tako mora ponudnik v ponudbi izjaviti, da so mu pogoji licitacije znani in da nanje pristaja.

Pogoje za izvršitev te licitacije kakor tudi vse informacije glede količine, vrste in kakovosti dobre Interesenti med uradnimi urami v ekonomatu kr. banske uprave dravske banovine v Ljubljani, soba št. 48.

Kuponi obveznic vojne škode na obroke pri Poštni hranilnici. Po sklepu Poštnih hranilnic znaša mesečni obrok za nakup obveznic vojne škode na obroke 21 Din za posamezno obveznico in v času od 11. avgusta do 10. septembra t. l. Kupei, ki se bodo javili v tem času, bodo morali plačati na mesec po 21 Din leto dni. Ostali pogoji za nakup na obroke ostanejo neizpremenjeni.

Zboljšanje v českoslovaški industriji. V februarju je število brezposelnih na Českoslovaškem znašalo 920.102, na koncu junija pa 678.050, to je za 242.052 manj. Brezposelnost je bila na koncu junija tega leta v primeru z julijem lanskega leta, ko je bila samo še 466.946 delavcev brez posla, še vedno zelo velika. Toda českoslovaški gospodarstveniki pripominjajo, da je nastal letos zadovoljiv preobrat v kakovosti brezposelnih. Lansko leto se je brezposelnost zmanjšala in prvi vrsti radi gradbene sezone, medtem ko je letos ta zelo mrtva. Letos je mnogo delavcev našlo zaposlitev v industriji, ki se je pri vsej krizi pričela zopet nekoliko gibati. Napredek se v prvi vrsti čuti pri podjetjih, ki delajo za domači trg, medtem ko se eksportna industrija ne more še prav pohvaliti, dasi se tudi njej obrača na bolje.

Železniška zveza Bosne z morjem. Te dni so bili v Banjaluki predstavniki znanega francoskega podjetja »Batignol« ter se zanimali za pogoje za zgradbo projektirane proge Bihač-Knin. Prišli so v stik s predstavnikom vrbarske banovine ter vse kaže, da je bil naključek teh razgovorov ugoden. Tvrdba »Batignol« bo prevzela gradnjo železniške proge Bihač-Knin, ki je dolga 410 km, in sicer za ceno 500 milijonov Din. Proga Bihač-Knin je del projektirane jadranske proge, ki veže Bosno z morjem. Ker teče skozi dolino reke Une, jo imenujejo tudi unsko progo.

Borza Denar

Dne 8. avgusta 1933.

Dolar je zopet napredoval za nekaj točk. Ljubljana. Amsterdam 2312.63—2323.99, Berlin 1964.58—1975.88, Bruselj 799.68—803.62, Curih 1108.35—1113.85, London 189.19—190.79, Newyork 4197.16—4225.42, Pariz 224.35—225.47, Praga 109.67—170.53, Trst 300.68—303.08.

Promet na zagrebski borzi je znašal brez kompenzacij 52.884 Din.

Pariz, 8. avg. (a) Ob 11.45 je notiral dolar 18.95, funt pa 84.55.

Curih. Pariz 20.2425, London 17.115, Newyork 383.50, Bruselj 72.125, Milan 27.165, Madrid 43.20, Amsterdam 208.70, Berlin 123.25, Dunaj 72.70 (58), Stockholm 58, Oslo 88.20, Kopenhagen 86.15, Sofija 76.40, Praga 15.32, Varšava 57.75, Atene 2.95, Carigrad 2.50, Bukarešta 3.08, Buenos-Aires 1.03, Dunaj. Dinar notira: valuta 8.84.

Vrednostni papirji

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 48 den., vojna škoda 225—227, avg. sept., okt. 226 den., dec. 225—228 (227), agrarni 26 den., 7% Bler. pos. 34 bl. 8% Bler. pos. 34.50—35.50, 7% pos. hip. banke 50 bl., 6% begl. obv. 35.50—36.50, Dunaj-Zagreb 851—861 (856), Dunaj-Belgrad 855 ponudba (855), Grčija-Belgrad 39.50—37.75 (39), — Delnice: Narodna banka 3650 den., Priv. agr. banka 219—223, Sečera Osijek 170 bl., Trboveljska 130 bl., Impex 50 den.

Belgrad. Narodna banka 3700—3750, Priv. agr. banka 225 (225 224), 7% inv. pos. 51—53, agrarni 28.25—29, 6% begl. obv. 36.50—36.75 (36.80-36.5), vojna škoda prompt 229—230 (231, 228), avg. 228 den., dec. 229—231 (230), 7% Bler. pos. 35 bl., 7% pos. DHB 48.50 bl.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. obligacije 152.50, delnice 12.90, Narodna banka 144, Alpine 12, Trbovlje 14.10, Rima Murany 27.50.

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica bač. okol. Novi Sad 114—116, okol. Sombor 112—114, srbač. in gornj. 114—116, gorbač. in bač. potiska 117—119, srem. in slav. 110—112.50, vsa je nova, 78 kg in 2%, oves bač., srem. novi 64—66, moka bač., ban. nova Og. 220—240, 2. 200—220, 5. 180—200, 6. 150—170, 7. 110—120, 8. 55—60, moka srem., slav. nova Og. 220—240, 2. 195—210, 5. 175—190, 6. 145—160, 7. 110—120, 8. 55—60. Ostalo neizpremenjeno. Tendence nestalna. Promet: 45 vagonov.

Sombor. Pšenica bač. okol. Sombor 110—115, srem. in slav. 107.50—110, ban. 112—115, ban. potiska in bač. potiska 120—122, oves bač., srem. novi 70—75, kuruza bač., srem. nova žel. prompt 65—67, moka bač. nova Og. 220—240, 2. 200—215, 5. 180—195, 6. 150—165, 7. 110—120, 8. 52.50—57.50. Ostalo neizpremenjeno. Tendence mirna. Promet: 48 vagonov.

Živina

Mariborsko sejmsko poročilo 8. avgusta. Pri-gnanih je bilo 15 konj, 18 bikov, 193 volov, 305 krav in 12 telet; skupaj 546 komadov. Cene so bile sledeče: debeli voli 3.75—4 Din, poldebili voli 2.50—3.50, plemenjski voli 3—3.50, bikki za klanje 3—4, klavne krave debele 2.70—4, plemenjske krave 4.75—2.50, krave klobasnice 1.50—2, molzne krave 3—3.50, breje krave 3—3.50, mlada živina 3—4 Din, teleta 4—5.50 Din za kg žive teže. Prodanih je bilo 315 komadov, od teh za izvoz v Italijo 12. Mesne cene so bile sledeče: volovsko meso I. vrste 10—12 Din, II. vrste 8—10 Din, meso bikov, krav in telet 5—7 Din, telečje meso I. vrste 10—14 Din, II. vrste 6—8 Din, svinjsko meso sveže 10—16 Din.

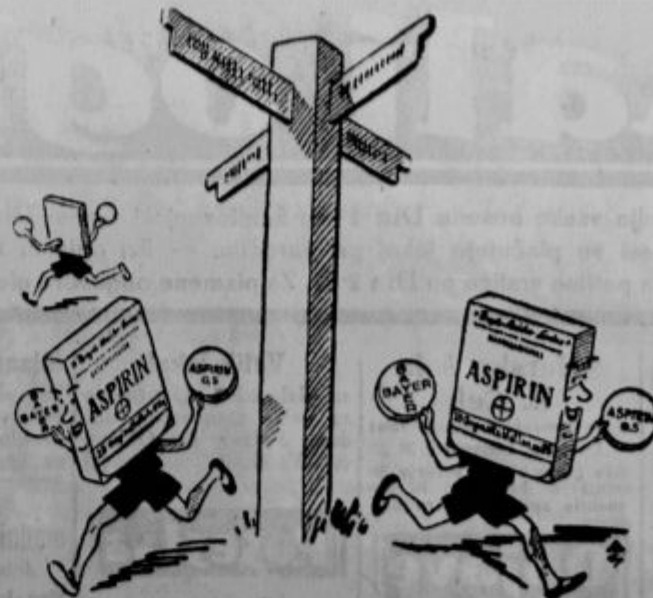
Dunajski prašičji sejem. P. Pripeljanih je bilo 5543 špeharjev in 7484 pršutarjev, skupaj 13.027. Od teh je bilo iz Avstrije 5074, iz inozemstva pa 7953 repov. Trg je bil živahen in cene so se držale dobro. Cena za stare pršutarje je celo narasla za 5 grošev. Notacije so bile v šilingih: špeharji I. 1.30—1.34, stari 1.25—1.30, kmečki 1.32—1.40, križani 1.36—1.40, pršutarji 1.40—1.70.

Gornja Radgona

Petindvajsetletnico svojega dušnopastirskega delovanja obhajajo tukaj dne 9. avgusta t. l. sledeči gg. letnika 1908: Atelšek Ivan, župnik v Braslovcah, Bogovič Ivan, profesor v Mariboru, Božiček Franc, župnik v Kamnici, Gaberc Martin, domači župnik, Jurak Peter, opat celjski, Pečnak Jožef, župnik pri sv. Juriju ob Taboru, Pichler Alojz, župnik v Stopercih, Sagaj Marko, župnik v Breznem ob Dravi, Sketa Ivan, konz. svet. in župnik pri sv. Marijeti nize Ptuj, Toplak Jožef, kaplan na Rečici in dr. Hadrijan Kokol, gvardijan v Kamniku. Smrt je pobrala v teku četrtoletja štiri sobratje: Jakoba Kosačka, b. kaplana pri Vel. Nedelji, Jernejčka Podpečana, b. župnika na Tinjah pri Sl. Bistrici, vedno vselega, šaljivega in požrtvovalno gostoljubnega Janka Šireca, pri katerem je bil prvi tovariški se-stanek ravno pred 10 leti v Stopercih, in Jurija Cvetka, b. župnika v Jurklostru. Vsem jubilatam naj Bog še nadalje svoj blagoslov.

Trbonje

G. Albert Pravst na poslednji poti. Prevzela nas je silna žalost, ko smo tako nenadoma izgubili g. provizorja. Kljub temu, da je našo župnijo upravljal samo 11 mesecev, si je pridobil srca faranov. Od Sv. Križa nad Dravogradom, kjer ga je v župnišču 2. t. m. pred 5 zjutraj zadela kap in je bil od sobratov v naglici preveden, smo ga prepeljali v Trbonje. Med nami je nazadnje služboval, med nami naj ima tudi svoj zadnji počitek. Po-

Vas in mesto poje slavo:
Da zdravilo le je pravo
ASPIRIN, ki zdravje brani.
Jemlji ga in zdrav ostani!

ASPIRIN

V. z. »JUFEFA« k. d., Zagreb, Gajeva 32. Oglas je registr. pod S. br. 3122 od 23. II. 1933.

greba, ki se je vršil 4. t. m. ob 8 izpred župnišča, se je udeležilo 12 duhovnikov in mnogoštevilno zastopani domačini in Mučani. Po mrtvaških molitvah je spregovoril v slovo pokojnemu provizor od Sv. Primoža na Pohorju g. Ivan Dolinar. Razložil je, kakšne dolžnosti ima mašnik kot učitelj in kot duhovnik, ter opisal, kako je pokojni gospod te dolžnosti kot goreč dušni pastir tudi vršil. Po teh besedah, ki so do solz ganile navzoče, je daroval sv. daritev za pokojnega g. Drago Hüttner, vuzeniški dekan, ob asistenci gg. župnikov od Sv. Antona na Pohorju Franca Letonje in z Brezna ob Dravi Marka Sagaja. Nato je šel spoved na pokopališče. Poslovila sta se še od priljubljenega gospoda g. Drago Hüttner in v imenu faranov g. Viktor Lauko. Z vlakom ob 11 je prispelo še 5 duhovnikov, ki so pa g. Alberta našli že v grobu.

Gornji grad

Gasilska veselica. Gasilsko društvo v Gornjem gradu je v proslavo svoje 50. letnice priredilo v nedeljo 6. t. m. v Sokolskem domu veselico, ki se je udeležilo skupno okrog 100 gasilcev v krogih in še nekaj drugega občinstva. Udeležba gasilcev bi bila nedvomno še manjša, ako bi za ta dan ne bila napovedana revizija gasilskih društev. V soboto zvečer je bila v mestu bakljada. Ob tej priliki je tudi nastopil kot govornik znani mož iz dobre krščanske hiše, soustanovitelj društva g. Francu Spendetu pa je bila izročena častna diploma.

Kamnik

Kamniškimi mesarjem ne moremo odrekati odlične lastnosti, da so v vsakem oziru velikodušni in radodarni. O tem bi vedeli mnogo hvale kamniški psi, ki jih mamljivi vonj mesa privabi v mesnico, pa jih mesarji vedno odpravijo s kako kostjo ali govejimi parklji. Z zadovoljnim renčanjem se pes s podarjenim priboljškom odstrani na ulico, kjer se zbere okrog njega cel roj nevoščljivih cukov in pinčev, katerih kar mrgoli po našem mestu kot v proslulem Carigradu. Vsi bi radi imeli svoj delež, zato nastane včasih pravi pasji dirindaj po ozkih ulicah, da se človek skoraj ne upa mimo. Ogledana kost ostane potem na ulici v vabo muham in spodkito mimoidočim. To radodarno navado bodo naši mesarji prav lahko opustili, zraven pa se nekoliko pazili, da jim psi sami ne bodo jemali izza vrat kosti, parkljev itd. S tem bo ta nevspečnost na naših ulicah sama od sebe odpadla.

Cesta po Sutni bo zaprta za promet v soboto od 20. v nedeljo in na praznik pa od 17 naprej zaradi uprizoritve »Slehernika«. Pred župno cerkvijo bo nameščenih okrog 500 sedežev. Prav upravičeno vlada za to predstavlo toliko zanimanja, saj bodo pri njej sodelovali igralci in pevec iz Kamnika in okolice, poleg kamniških godbenikov pa še 13 članov muzike dravske divizije. Čisti dobiček je določen v dobrodelne namene. »Slehernik«, ki je povsod dosegel največji uspeh, bo v Kamniku uprizorjen brez okrašev z vso originalno godbo komponista Einara Nilsona. Vstopnice so že v predprodaji.

Sport

Kolesarsko in motociklistično društvo »Savac« v Ljubljani priredi v nedeljo, 13. avgusta ob 15 popoldne kolesarske dirkalniške dirke na športnem prostoru 2. S. K »Hermesa« v Šiški. Spored dirk: 1. Pozdravni krog vseh dirkačev; 2. Dirka senior-jev od 45 let naprej (3 krogi); 3. Damska med-klubuska dirka (3 krogi); 4. Dirka za klubuska prvenstva (10 krogov); 5. Medklubuska dirka novincev do starosti 17 let (5 krogov); 6. Glavna društvena dirka »Savec« (15 krogov); 7. Dirka v vreči s kolesi (1 krog); 8. Medklubuska juniorska dirka (10 krogov); 9. Glavna dirka podveze Ljubljana (15 krogov); 10. motorna dirka motorjev do 125 cm (10 krogov); 11. Glavna medklubuska dirka (20 krogov). Za čas dirke je preskrbljeno za prigrizek in pijačo Zvečer ob 20 pa je v restavraciji Stepi v Šiški razdelitev daril. Ker se čisti dobiček nakloni brezposelnim rudarskim družinam v rudarskih revirjih, se cenjeno občinu naproša, da poseti prireditve v obilnem številu.

I. mednarodni table tenis turnir za prehodni pokal hotela Therapia in za prvenstvo gornjega Jadrana za l. 1933 priredi SK Ilirija-Ljubljana v dneh 13. in 14. t. m. v Crikvenici, hotel Therapia. Tekmuje se: 1. Single gospodov; 2. double gospodov; 3. single dam; 4. mixed double; 5. single gospodov (neverificirani); 6. single dam (neverificirane). Prijavnina za disciplino pod 1, 3, 5 in 6 15 Din, za disciplino pod 2 in 4 20 Din. Igra se prične oba dni ob 9 dopoldne. Prijave je poslati s prijavnim vred na naslov: Hotel Therapia, Crik-

kvenica (na ovoj je označiti »Table tenia turnirc«), najkasneje do 12. t. m. do 18 zvečer. Zmagovalec v singlu gospodov dobi naslov: »Prvak gornjega Jadrana« in prehodni pokal hotela Therapia, ki postane trajna last onega, ki si ga pribori trikrat zaporedoma. Če bo dovolj udeležencev, se nagrade tudi drugo- in tretje plasiranci. Igra se po pravilih JTTS-a. Neverificirani je oni, ki ni član nobenega društva ali sekcije, ki je članica JTTS-a. Zrebanje se vrši 12. t. m. ob 20 zvečer v hotelu Therapia.

Novi svetovni rekordi v plavanju. Kakor poročajo iz Detroita je Amerikane Jimmy Gilhula zboljšal dva svetovna rekorda, ki sta jih doslej imela Weissmüller in Tatis. Omenjeni plavač je rabil za 300 yrdov v prostem stilu 3:06.5, za 300 m pa 3:24.8. Prejšnja rekorda pa izgledata takole: 300 yrdov: Weissmüller 3:07.8; 300 m: Tatis: 3:27.6. Med tem pa je tudi plavač Medier zboljšal stari rekord na 300 m s časom 3:25.8, ki pa še ni bil priznan.

Za svetovno kolesarsko prvenstvo, ki se vrši v dneh od 11. do 15. t. m. v Parizu, se je prijavilo 17 narodov s 163 dirkači. Največ prijav (50), je došlo za cestno prvenstvo amaterjev. Za cestno prvenstvo profesionalov se je prijavilo 34 konkurentov.

Baer je bil suspendiran. Kakor poročajo iz New Yorka je Nat. boxing Association suspendirala Maksa Baera. Suspendacija se je izvršila, ker se Baer ni držal neke pogodbe, glasom katere bi moral nastopiti v nekem javnem boju. Stvar pa menda ne bo tako huda, ker izkušnja uči, da to, kar se z denarjem lahko uredi, ni bogsigavedi kako nevarno.

Nov svetovni rekord v metanju diska je postavila Poljakinja Weiss. Rekord, ki ga je ona postavila in katerega je priznala tudi mednarodna lahkoatletska zveza, je znašal 42.43 m. To znamko pa je omenjena atletinja zboljšala na 42.56 in potem na 43.80 m. Sedaj pa je postavila zopet nov svetovni rekord z metom 44.00 m.

Pogled po lahkoatletskem svetu.

Italijanska lahkoatletska prvenstva so se vršila pred kratkim v Florenci. Doseženi so bili nekateri prav lepi rezultati: 800 m Ceratti 1:55.2; 100 m: Mariani 11 sek.; 110 m zapreke: Valle 15.2; troskok: Guglielmi: 14.635 m; krogla: Garrulli 13.15; 4x400 m Florenca 3:26.2; kladivo: Vandelli: 48.315 m; skok v višino: Tommasi 1.85 m; 10.000: Malachina 32:45.6; peterboj: Spazzali 13.486.47 točk; 400 m zapreke Mori 55.8; 200 m: Ferrario 21.4; 400 m: Carlini: 49.6; 1500 m: Furia 4:14.2; 5000 m: Betti 15.22.2; 4x100: Pro Patria: 43.4; skok v daljavo: Tabai: 7.28; skok s palico v višino: Innocenti: 3.65; disk: Ponzani: 43.3 m; kopje: Spazzali: 57.27 m.

Švedska lahkoatletska prvenstva so se končala. V deseterboju je zmagal Dahlgren z novim rekordom 7811.835 točk.

Pri lahkoatletskem mitingu v Düsseldorfu je zmagal Amerikanec Metcalfe na 100 m v času 10.3 sek; kroglo je zalučal svetovni rekord v deseterboju Nemeč Sievert 15.65 m daleč v disku je zmagal Amerikanec Laborie z metom 59.38. V štafeti 4x100 m je zmagal Tus-Bochum s časom 42.6 sekund.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sreda, 9. avgusta: 12.15 Plošče, 12.45 Poročila, 13.00 Čas, plošče, borza, 19.00 Otroški kotiček: Zelje (M. Zeljeznova-Kokalj), 19.30 Literarna ura: Stare angleške pesmi (Valo Bratina), 20.00 Pevski koncert gl. Anice Kristanove, 20.45 Radio orkester: Operni potpuriji, 21.30 Čas, poročila, 21.45 Radio orkester, 22.30 Angleške plošče.

Četrtek, 10. avg.: 12.15 Plošče, 12.45 Poročila, 13.00 Čas, plošče, borza, 19.00 Radio orkester: Plesna ura, 20.00 Slovaška literatura (Uršič Lojze), 20.30 Orgelski koncert, fr. Kanizij Fricelj, 21.15 Pevski koncert g. Jože Gostiča, vmes čas in poročila, 22.00 Radio orkester, 22.30 Radio jazz.

Drugi programi

Četrtek, 10. avgusta:
Belgrad: 20.30 Prenos iz Ljubljane — Zagreb, 20.30 Ljubljana — Dunaj: 21.10 Orkestralni koncert — Beromünster: 21.10 Simfonični koncert — Brno: 20.30 Koncert na harfi — Budimpešta: 20.00 Operetni večer — Leipzig: 20.20 Orkestralni koncert — Langenberg: 20.05 Vesela glasba — London: 21.00 Koncert orkestra — Milan: 20.20 Istrska svatba, opera, Mascagni — München: 20.20 Orkestralni koncert — Praga: 20.30 Angleška glasba za klavir, 21.00 Orkestralna glasba — Varšava: 20.00 Poljudni koncert, 21.10 Violinski koncert.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženilovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka pešna vrstica po Din 2.50. Za pismene odgovore glede malih oglašev treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Kdo želi fanta
treznega, zanesljivega, verodostojnega, v kakršnokoli službo za stalno? — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9116. (a)

Vajenci

Kmečki fant
se želi izučiti v trgovini z vso oskrbo. Kdor ga sprejme, dobi 1000 Din. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9113. (v)

Službo dobe

Več livarjev
sprejme Zvonarna in livarna, St. Vid nad Lj. (b)

Stalen zaslužek

dobro, se nudi damam, zmogljivim nekoliko nemščine in z odlično sposobnostjo za potovanje. — Pogoji: sigurni in dober nastop ter primerna obleka. Posebna znanja niso zahtevana. Predstaviti se z legitimacijo danes, v sredo, od 9—12 in od 2—5: Resljeva c. 5, parter, levo. (b)

Kuharico

mlajšo, pošteno, ki opravlja tudi vsa druga hišna dela, se sprejme k dvema osebam. Naslov v upravi »Slovenca« št. 9133. (b)

Služkinja

ki razume kuhati in pospravljati poleg hišnega dela, se sprejme takoj. — Gostilna Husenbichler — Zalec. (b)

Parna žaga

sprejme izprašane strojnike-ključavničarje. Soferji imajo prednost. Prosto stanovanje in zemljišče na razpolago. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Zanesljiv« 9110. (b)

Pouk

Drugi prikrój, tečaj
za damsko oblačila se vrši od 14. avgusta do 2. septembra 1935. Vsi večje tečaja se znižajo na 350 Din, v kateri vsoti so zapodane vse risalne potrebščine in tudi ravnokar izdana knjiga »Toaletta«. Priglasitve sprejemam do dne 12. avgusta. — T. KUNC, lastnik konc. strok. šole, Ljubljana, Sv. Petra cesta 4/II.

Šoferska šola

E. Čeh
bivša Camerikova šola
Ljubljana, Dunajska c. 26
Sola za poklicne šoferje in amaterje. Prospekti in poslastice zastoj in franko.

Objave

Preklic.

Podpisani preklicujem in obžalujem kleveto, ki sem jo iznesel o Katarini Zihel, tkalki iz Škofje Loke, fužinsko predmestje št. 18, ter se ji zahvaljujem, da je odstopila od tožbe. — Bertonec J. J. J. nez, laborant, Godešič 44.

Dijaki

Dijaka ali dijakinja
sprejem v popolno oskrbo za obresti, kdor mi posodi 6—8000 Din. Stanovanje blizu gimnazije. Ponudbe na upravo »Slovenca« Maribor pod št. »Dijak 450« 9143. (D)

Stanovanja

Trisobno stanovanje
solčno, s kopalnico, poselsko sobo, verando in pritliklino — se odda mirni stranki takoj ali za september. Naslov v upr. »Slovenca« pod 8579. (f)

Trisobno stanovanje
v Slomškovi ulici se takoj odda. Več pri kamnoseku A. Vodniku pri glavnem kolodvoru v Ljubljani. (e)

Stanovanje
treh sob, kopalnice in pritliklin, se odda za termin november v Pražakovi ul. 10-II. (e)

Dvosobno stanovanje
v bližini magistrata takoj oddam za 750 Din mes. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9134. (e)

Gospoda

tudi dijaka, sprejem v vso oskrbo. — Trgovina Kotar, Medvedova št. 23, Šiška. (s)

Elegantno sobo

strogo separirano, oddam boljsemu stalnemu gospodu. Marmontova 27, Mirje. (s)

Vnajem

Pripraven lokal
v Gosposki ulici št. 5, ugodno oddam. Pojasnila istotam v trgovini glasbil. (u)

Velik lokal

za delavnico eventualno za večje stanovanje, oddam. Poizve se: Glince, c. XV. št. 8. (n)

Posestva

Posestvo

v ljubljanski okolici, tričetrt ure od Ljubljane — naprodaj. Pripravno za večje podjetje, posebno za kurierje. Tekoča voda za bližini. Poizve se pri L. Oražem Moste. (p)

Gozd

in travnik v Črnučah, 3 minute od glavne ceste, ugodno naprodaj. Dopise na upravo »Slov.« pod »30.000« št. 9112. (p)

Lepo družinsko hišo

z vsem komfortom in vrtom v Ljubljani, kupim. Točen opis, najnižjo ceno in plačilne pogoje poslati pod »Lep dom« št. 9096 na upravo »Slovenca«. p

Novo zidana hiša

3 sobe, kuhinja, vrt, naprodaj. Delavska ul. 11, Pobrežje, Maribor. (p)

Prodajo

Oljnata slika

»Dobri pastir«, primerna za novomašnike, se poceni prodaja. Naslov v upr. »Slovenca« pod šte. 9120. (l)

Nogavice, rokavice,

robce, perilo, torbice, kravate
nizke cene samo pri **PETELINC-u**
Ljubljana, ob vodi blizu Prešernovega spomenika.

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah, za strojno pletenje in ročna dela po najnižjih cenah pri tržnici Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg.

VINA

dolenjska, štajerska in sploh vseh vrst kupite pri **Centralni vinarni** v Ljubljani.

Sir-trapist

po 10 Din za kg in stiški sir po znatno znižanih cenah ima zopet v zalogi: mlekarina v pasaži - Nebotičnik. (l)

Mizarji - stavbeniki!

Vse okovje in orodje izberete zelo ugodno pri »Jeklo«, Stari trg. — Tudi na hranilne knjižice. (l)

Specialno izbrlo

modnih hlač in pumparc dobite najceneje pri Preskerju, Sv. Petra c.

Kamnoseki pozor!

Radi starosti se opusti že 28 let obstoječa mala kamnoseška obrt v mestu na Štajerskem. Podani so pogoji za razvoj obrti v večjem obsegu. Konkurence ni. Mladi kamnoseki imajo priliko za samostojno nadaljevanje obrti. Vse potrebno orodje in brusilni stroj, se poceni prodaja. Naslov pri upravi »Slovenca« pod št. 9084. (l)

Glasba

Ameriški harmonij

4½ vrste, 5 oktav, 19 registrov, 2 kolenska zvočja, prima meh, glasni toni, naprodaj. — Ogled in informacije: Maribor — Krekova 14/9. (g)

Auto-motor

Motor s prikolico

v dobrem stanju, se jako poceni prodaja. Poljska cesta 79. (f)

Kupimo

Srebrne krone

staro zlato in srebro kupuje **RAFINERIJA DRAGIH KOVIN** - Ljubljana, Hirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina

Lanene tropine

in druga krmila nudi najceneje veletrgovina žita in moka **A. VOLK, LJUBLJANA** Resljeva cesta 24.

Franc Šuln

preglednik fin. kontrole v p.

Pogreb draga pokojnika se bo vršil dne 9. avgusta ob pol 9 dopoldne iz hiše žalosti na pokopališče v Planini. Priporočamo ga v blag spomin in molitev.

Planina pri Rakeku, 7. avgusta 1935.

ZALUJOČI OSTALI

Pohištvo

Pohištvo za salon

kompletno, starinska dragocenost, v najboljšem stanju, za ugodno ceno naprodaj. Naslov v upr. »Slovenca« št. 9115. (s)

Spalnice

moderne, iz trdega in mehkega lesa, kuhinjske opreme in drugo pohištvo dobite najceneje pri tv. Andlovic - Korzenčeva ulica 34. (s)

Obrt

Specialna delavnica

za brzojarilne kotle od 500 Din naprej (triletna garancija). Peči za gretje vode v boilerjih. Bolerje vseh velikosti za toplo vodo, štedilnike vseh vrst, poniklane in navadne, avtogeno varjenje ter vsa ključavničarska dela izvršuje **A. Krhne, Cegnerjeva 12, Ljubljana**. (t)

Telefon 2059

Premišljava drva
Pogostnik, Bohoričeva ulica 5

Posteljne mreže

izdeluje na lesenih in železnih okvirjih najceneje in iste sprejema v popravilo **Alojz Andlovic, Komenskega 34, Ljubljana**. t

Lanene tropine

in druga krmila nudi najceneje veletrgovina žita in moka **A. VOLK, LJUBLJANA** Resljeva cesta 24.

Mednarodni velesejem v Pragi

3.—10. septembra 1933

svetovni velesejem

na katerem so zastopani narodi in države

Znižana vožnja
za vse brzovlake Jugoslavija 25% Avstrija 25%
in navadne vlake Čehoslovaška 50% Madjarska 25%

Opozorjamo posebno na ugodnost znižane vožnje v Čehoslovaški, prej 33%, sedaj 50% popusta.

Pojasnila in legitimacije daje:

Aloma Company, Ljubljana, Aleksandrova c. 2
— **Čehoslovaški konzulat — Putnik,**
Gajeva ulica za nebotičnikom.

KUPUJTE SLOVENEČ
IN ZAHTEVAJTE GA POVSOD

Specijalni entel oblek, ašuriranje, predtisk

na hitrejša postrežba — najfinejša delo pri

Matek & Mikeš, Ljubljana

poleg hotela Štrkelj

Vezenje raznovrstnih monogramov, perila, zaves, pregrinjal, entlamje, izdelovanje gumbic.

Velika izbira predtiskanih žen. ročnih del. Vse del. namoderneje ureditve podietia — najnižje cene.

Zahvala

Za izraze iskrenega sočutja in sožalja, ki smo jih prejeli ob bridki izgubi našega nepozabnega soproga, oziroma očeta, brata, svaka in strica, gospoda

Alojzija Koehlerja

magistratnega direktorja v pokoju

se vsem najtopleje zahvaljujemo. Posebno zahvalo smo dolžni prečstiti duhovščini, častnemu vojaškemu spremstvu in vojaški godbi, mestnemu načelniku g. dr. Lipoldu, podnačelniku g. Golouhu, bivšima županoma g. dr. Leskovarju in g. dr. Juvanu, gg. občinskim svetnikom, predstojnikom mestne policije, g. dr. Hacinu, gg. zastopnikom sodnije, pošte, Sokola in Gasilnega društva, gg. zdravnikom, magistratnemu uradništvu in njegovemu pevskega društva za ganljive žalostinke ter vsem darovalcem krasnih vencev. Najprisrčnejša zahvala g. senatorju dr. Rožiču, magistratnemu direktorju g. Jančigaju, magistratnemu uradništvu iz Ljubljane in končno vsem prijateljem in znancom, ki so spremlili našega blažega pokojnika v tako častnem številu na njegovi zadnji poti.

Maribor, dne 8. avgusta 1933.

ZALUJOČI OSTALI.

JESENSKI LIPSKI SEJEM 1933

Začetek dne 27. avgusta

Na nemških državnih železnicah 33½% popusta

Vsa pojasnila daje:

ING. G. TONNIES, LJUBLJANA

Dvořakova ulica 3/II - Tel. 2762

ali Zvanični biro Lajpciškog Sajma, Beograd, Knez Mihajlova 33

Samuel Lover:

RORY O'MORE

Irski ljudski roman.

>Boji se pokazati in zato se je skril.
>Česa naj bi se bal, gospod?< je dejala vdova.
>Skril je, je trdil stotnik, in zato ga moramo poskati. Kje pa je gospod, ki je stanoval pri vas?<
>Odšel je, gospod.<

S temi besedami sta začela razmetavati z vojniki kup sena in koruze, ki je bila naložena v Rorijevi ogradi.
>Ho, ho, enaka storijsa z njim! No, ju bomo že našli! Uboga vdova je obupavala. Zastonj je branila, zastonj prosila.

>Če mislite, da sta kje skrita, gospodje, preiščite najprej hišo, preden mi uničite še to troho sena in koruze!<

>O, poznamo take tiče, v hiši se ne bosta skrivala, lahko pa, da sta tu.<

>Prav, če sta, lahko prederete kopice z mečem, samo za božjo voljo ne razmetavajte mi sena po dežju, ne uničite ubogi vdovi te bore skorje kruha!<

A njene besede so bob ob steno. Brezsrčneži niso iskali po hiši, pa tudi kopice niso predirali s svojimi meči, kar je bila navada v tistih časih, ampak kar vprek so uničevali pišle pridelek njene majhne kmetije z izgovorom, češ da morajo najti tiste, ki so se skrili. In ko so tako pustošili, jim nihče ni smel očitati, da so kruti, zakaj v tistih časih je bila navada, da so ljudem, ki so bili količjak sumljivi, kolikor mogoče lastnine uničili. Ti neusmiljeni možje pa niso vdovi uničili samo pridelka njene male kmetije, ampak so še celo poudarjali, da so človeški, ker ji ograde pred njenimi očmi ne zažgejo.

>Bog mi pomagaj, je stokala nesrečna žena in vila

roke, »saj je vseeno, ali me uničite z ognjem ali vodo! Seno ste mi v dežju naokoli raztresli; čemu mi bo sedaj? S čim naj plačam najemnino? O Bog, o Bog! Sežgite ga, le sežgite ga, če ga morete, zdaj, ko je vse premočeno,« je jokala, ko jo je krivica opogumila, da je govorila odkrito.

Dublinski dnevniki so ta dogodek objavili z dolgim slavošpevom na krščansko potrpežljivost sodnika iz..., ki je samo preiskal ogrado človeka, ki je umoril, kakor vse kaže, Jonathanu Scrubbsa iz..., ne da bi tisti papirski sirovini sežgal in uničil, kakor bi moral, vse imetje do zadnjega žeblja.

Vdova do tedaj še ni slišala, da je Scrubbs izginil, pa tudi tega ne, da so ga zadnjikrat videli v Rorijevi ogradi. Zato je torej ni težilo drugo kar njena uničena ograda. Drugi dan pa solnce še ni zatonilo, ko je slišala, kaj se je zgodilo, in sicer od ene strani tako, od druge pa zopet drugače, kakor že raztrobiijo ljudje take novice s svojimi stoterimi jeziki na daleč in široko.

»Črni bik« je bil središče, odkoder so govorice izhajale kakor žarki iz solca. Odkar je namreč bil Sweeney tam in spoznal Scrubbsovega konja, so radovedneži hoteli vedeti, kaj se je zgodilo z nabiralcem. Ker pa tudi Rorija ni bilo od nikoder, so postali še bolj nestrpni, da bi prišli tajnosti na dno.

In zgodilo se je, da so železni drog, ki ga je Rory vzel s seboj iz gostilne, našli v ogradi pri razvalini. To je bil povod za nadaljnje raziskovanje. Blizu razvaline so našli še sveže sledove stopinj, ki so izdajale borbo. Iz tega, da je bil križ iz okna iztrgan in pa iz tega, da se je v kleti poznalo, da so nedolgo tega v njej prebivali ljudje, so sklepali vse mogoče. Odprlo se jim je široko tajinstveno polje, na katero so ljudje marljivo znašali zrno za zrnem, dokler se jim ni nakupčila bogata žetev samih nepojmljivih čudes.

Vdova se ni brigala za to, kako se je storijsa razvijala in kako je naraščala, zakaj vse njeno zanimanje je tonilo v eni sami misli, da njenega sina ni. Enaka čustva so polnila Marijino srce. Čez nekaj dni se je njeni žalosti pridružila še bol, neizrekljiva bol. Scrubbsovi prijatelji se namreč niso pomišljali, da ne bi razglasili, da je Scrubbs umorjen in da je morilec Rory O'More... Ko je uboga žena slišala to strašno novico, ji je skoraj srce počilo. Ta neizrekljiva bol se je menjavala s srdom, da njenega sina tako strašno blatijo. Ker pa ji je jeza duha samo težila, namesto da bi ga lajšala, je bil njen duh tako prenapet, da je skoraj zblaznela.

>Oh, da sem morala doživeti ta dan, je stokala, »mojega zatega fanta dolže umora! Oh, da je morala moje sive lase zadeti ta nesreča! Oh, Rory, Rory, kje si?! Ti tega nikdar nisi storil... nikdar, nikdar, nikdar! Ti, pa morilec?! Ti, ki niti muhi nisi storil žalega! Oh, moj sin, moj sin!<

>Mati, draga mati, je prosila Mary, ki je tudi jokala, »ne jemlji si tega tako k sreči, prosim te, draga mati. Srce se mi trga, ko gledam tvojo žalost.<

>Oh, Mary, Mary, ali ni to strašno, da sva izgubili najinega draga ljubljena, najin ponos, najino oporo! Ali ni to strašno, da je za vedno šel od naju in z oblatenim imenom? Če so mi že vzeli njega, da bi mi saj pustili neomadeževan spomin nanj! Oh, ta trdosrčna druhal, da more vzeti zapuščenih vdovi njen materinski ponos! In če mi je grob počrnil, mojega zatega fanta, je sramota njegov grobni kamen.<

Vila je roke in se zibala v stolu, dočim se je Mary zastonj trudila, da bi jo potolažila.

>Ne govori o njegovem grobu, draga mati, gotovo ne vemo, a...<

Tedaj je je mati prekinila in divje so ji besede izbruhnile: